

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 14ης Μαΐου 2020 *

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο	4
Το διεθνές δίκαιο	4
Το δίκαιο της Ένωσης	5
Η οδηγία 2008/115	5
Η οδηγία 2013/32	9
Η οδηγία 2013/33	14
Το ουγγρικό δίκαιο	18
Ο Θεμελιώδης νόμος	18
Ο νόμος περί του δικαιώματος ασύλου	18
Ο νόμος LXXXIX του 2007 περί των συνόρων του κράτους	21
Ο νόμος περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών	21
Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα	22
Η υπόθεση C-924/19 PPU	22
Η υπόθεση C-925/19 PPU	28
Επί της επείγουσας διαδικασίας	30
Επί των προδικαστικών ερωτημάτων	31
Επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος	31
Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος	37

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος	40
Επί του παραδεκτού	40
Επί της ουσίας	41
Επί του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος	46
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	46
Επί του ζητήματος κατά πόσον υφίσταται κράτηση	47
– Επί της έννοιας της κράτησης	47
– Επί των επίμαχων στις κύριες δίκες συνθηκών εγκατάστασης	49
Επί των όρων κράτησης που προβλέπουν οι οδηγίες 2013/32 και 2013/33	50
– Επί του άρθρου 43 της οδηγίας 2013/32	50
– Επί των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 2013/33	52
Επί των όρων κράτησης που προβλέπει η οδηγία 2008/115	54
Επί των συνεπειών παράνομης κράτησης	56
Επί των δικαστικών εξόδων	59

«Προδικαστική παραπομπή – Πολιτική ασύλου και μετανάστευσης – Οδηγία 2013/32/ΕΕ – Αίτηση διεθνούς προστασίας – Άρθρο 33, παράγραφος 2 – Λόγοι απαραδέκτου – Άρθρο 40 – Μεταγενέστερες αιτήσεις – Άρθρο 43 – Διαδικασίες στα σύνορα – Οδηγία 2013/33/ΕΕ – Άρθρο 2, στοιχείο η', και άρθρα 8 και 9 – Κράτηση – Νομιμότητα – Οδηγία 2008/115/ΕΕ – Άρθρο 13 – Αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας – Άρθρο 15 – Κράτηση – Νομιμότητα – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-924/19 PPU και C-925/19 PPU,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (πρωτοβάθμιο δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών Szeged, Ουγγαρία) με αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο την ίδια ημέρα, στο πλαίσιο των δικών

FMS,

FNZ (C-924/19 PPU)

SA,

SA junior (C-925/19 PPU)

κατά

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság,

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους: K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, S. Rodin, P. G. Xuereb και I. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Pešič, D. Šváby, F. Biltgen, K. Jürimäe, K. Λυκούργο (εισηγητή) και N. Wahl, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: I. Illéssy, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 13ης Μαρτίου 2020,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι FNZ και FMS, εκπροσωπούμενοι από τις T. Kovács, B. Pohárnok και G. Matevžič, ügyvédek,
- οι SA και SA junior, εκπροσωπούμενοι από τις B. Pohárnok και G. Matevžič, ügyvédek,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την M. M. Tátrai,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις C. Cattabriga, M. Κοντού Durande και Z. Teleki καθώς και από τους A. Tokár και J. Tomkin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Απριλίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία:
 - των άρθρων 13, 15 και 16 της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98),
 - των άρθρων 6, 26, 33, 35, του άρθρου 38, παράγραφος 4, καθώς και των άρθρων 40 και 43 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60, και διορθωτικά ΕΕ 2015, L 29, σ. 16, και ΕΕ 2015, L 114, σ. 25),
 - του άρθρου 2, στοιχείο η', καθώς και των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96), και

- των άρθρων 1, 4, 6, 18, 47 και του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο ενδίκων διαφορών, πρώτον, μεταξύ των FMS και FNZ, αφενός, και της Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (εθνικής γενικής αστυνομικής διεύθυνσης μετανάστευσης, περιφερειακή διεύθυνση Dél-alföld, Ουγγαρία) (στο εξής: πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης), πρώην Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal Dél-alföldi Regionális Igazgatósága (Υπηρεσίας μετανάστευσης και ασύλου, περιφερειακή διεύθυνση Dél-alföld, Ουγγαρία), καθώς και της Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (εθνικής γενικής αστυνομικής διεύθυνσης μετανάστευσης, Ουγγαρία) (στο εξής: αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή), πρώην Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Υπηρεσίας μετανάστευσης και ασύλου, Ουγγαρία), αφετέρου (C-924/19 PPU), και, δεύτερον, μεταξύ των SA και SA junior, αφενός, και της πρωτοβάθμιας αστυνομικής διεύθυνσης μετανάστευσης καθώς και της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής, αφετέρου (C-925/19 PPU), σχετικά με τις αποφάσεις των αρχών αυτών με τις οποίες απορρίφθηκαν οι αιτήσεις ασύλου των FMS και FNZ καθώς και οι αιτήσεις των SA και SA junior ως απαράδεκτες και διετάχθη η απομάκρυνση των αιτούντων, σε συνδυασμό με απαγόρευση εισόδου και διαμονής στο ουγγρικό έδαφος για ένα έτος.
- 3 Από την 1η Απριλίου 2020, οι δύο αυτές διαφορές υπάγονται στην αρμοδιότητα του Szegedi Törvényszék (δικαστηρίου Szeged, Ουγγαρία), όπως το δικαστήριο αυτό ενημέρωσε το Δικαστήριο, χωρίς ωστόσο να αποσύρει τα ερωτήματα που είχε υποβάλει το Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (πρωτοβάθμιο δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών Szeged, Ουγγαρία).

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 4 Η Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Σερβίας για την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια, η οποία προσαρτάται στην απόφαση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2007 (ΕΕ 2007, L 334, σ. 45, στο εξής: Συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της Ένωσης και της Σερβίας), προβλέπει στο άρθρο 3, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών και απάτριδων», τα εξής:

«1. Η Σερβία επιτρέπει την επανεισδοχή, κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους και χωρίς άλλες διατυπώσεις πέραν εκείνων που καθορίζονται στην παρούσα συμφωνία, όλων των υπηκόων τρίτων χωρών ή απάτριδων οι οποίοι δεν πληρούν –ή δεν πληρούν πλέον– τις ισχύουσες νομικές προϋποθέσεις για την είσοδο, την παρουσία ή τη διαμονή στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται ή μπορεί να εκτιμηθεί βάσιμα, από εκ πρώτης όψεως αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλονται, ότι τα πρόσωπα αυτά:

- α) κατέχουν –ή κατείχαν κατά τη στιγμή της εισόδου– έγκυρη θεώρηση ή άδεια παραμονής που έχει εκδοθεί από τη Σερβία· ή
- β) εισήλθαν παράνομα και απευθείας στο έδαφος των κρατών μελών, αφού παρέμειναν ή διήλθαν από το έδαφος της Σερβίας.

[...]

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2008/115

5 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6, 13, 16, 17 και 24 της οδηγίας 2008/115 έχουν ως εξής:

«(6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η παύση της παράνομης παραμονής υπηκόων τρίτων χωρών να διενεργείται με δίκαιη και διαφανή διαδικασία. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ, οι αποφάσεις δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια που να συνεπάγονται ότι η εκτίμηση θα πρέπει να υπερβαίνει το απλό γεγονός της παράνομης διαμονής. Όταν χρησιμοποιούν τυποποιημένα έντυπα για τις αποφάσεις περί επιστροφής, κυρίως αποφάσεις επιστροφής και, εάν εκδοθούν, αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου και αποφάσεις απομάκρυνσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν αυτή την αρχή και να συμμορφώνονται πλήρως με όλες τις εφαρμοστέες διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

[...]

(13) Η χρήση αναγκαστικών μέτρων θα πρέπει να υπόκειται ρητά στις αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους στόχους. [...]

[...]

(16) Η χρήση της κράτησης με σκοπό την απομάκρυνση θα πρέπει να είναι περιορισμένη και να υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους στόχους. Η κράτηση δικαιολογείται μόνο για την προετοιμασία της επιστροφής ή για την εκτέλεση της διαδικασίας απομάκρυνσης και εφόσον δεν αρκεί η εφαρμογή λιγότερο αναγκαστικών μέτρων.

(17) Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που τίθενται υπό κράτηση θα πρέπει να τυγχάνουν ανθρώπινης και αξιοπρεπούς μεταχείρισης, με σεβασμό των θεμελιωδών τους δικαιωμάτων και σύμφωνα με το διεθνές και εθνικό δίκαιο. Με την επιφύλαξη της αρχικής σύλληψης από τις αρχές επιβολής του νόμου, που ρυθμίζεται από την εθνική νομοθεσία, η κράτηση θα πρέπει κατά κανόνα να γίνεται σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης.

[...]

(24) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον [Χάρτη].»

6 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3) “επιστροφή”: διαδικασία επανόδου υπηκόου τρίτης χώρας -είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς την υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:

– στη χώρα καταγωγής του/της, ή

- σε χώρα διέλευσης σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις, ή
- σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός/-ή,

4) “απόφαση επιστροφής”: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται ή αναφέρεται υποχρέωση επιστροφής,

[...]».

7 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη:

- α) τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού,
 - β) την οικογενειακή ζωή,
 - γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας,
- και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.»

8 Το άρθρο 8 της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εκτελέσουν την απόφαση επιστροφής, εάν δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 4, ή εάν ο συγκεκριμένος υπήκοος δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης που έχει χορηγηθεί σύμφωνα με το άρθρο 7.

[...]

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν χωριστή διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία διατάσσεται η απομάκρυνση.

[...]»

9 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την απομάκρυνση:

- α) όταν αυτή παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης [...]

[...]».

10 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«Οι αποφάσεις επιστροφής και –εάν έχουν εκδοθεί– οι αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου και οι αποφάσεις απομάκρυνσης εκδίδονται εγγράφως και περιλαμβάνουν τους νομικούς και πραγματικούς λόγους καθώς και πληροφορίες για τα διαθέσιμα [μέσα έννομης προστασίας].»

- 11 Το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, που τιτλοφορείται «[Μέσα έννομης προστασίας]», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας διατίθεται αποτελεσματικό [μέσο έννομης προστασίας] το οποίο του επιτρέπει να προσφεύγει κατά των αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή ή να ζητεί την επανεξέτασή τους, όπως αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή αρμόδιου οργάνου που απαρτίζεται από μέλη αμερόληπτα και απολαύοντα εχέγγυα ανεξαρτησίας.

2. Η αρχή ή το όργανο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει την εξουσία να επανεξετάζει αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή, όπως αναφέρονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσωρινής αναστολής της επιβολής της εφαρμογής τους, εκτός εάν ισχύει ήδη προσωρινή αναστολή δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

3. Ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας δύναται να ζητεί νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και, εν ανάγκη, γλωσσική συνδρομή.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η απαραίτητη νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση παρέχεται κατόπιν αιτήσεως δωρεάν σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ή τις διατάξεις περί νομικής αρωγής και δύνανται να ορίζουν ότι η δωρεάν νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση υπόκειται στους όρους του άρθρου 15, παράγραφοι 3 έως 6 της οδηγίας 2005/85/EK [του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13)].»

- 12 Το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, το οποίο επιγράφεται «Κράτηση», ορίζει τα εξής:

«1. Εκτός εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή αλλά λιγότερο αναγκαστικά μέτρα, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν απλώς υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας υποκείμενο σε διαδικασίες επιστροφής, για την προετοιμασία της επιστροφής και/ή τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, ιδίως όταν:

α) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, ή

β) ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης.

Οιαδήποτε κράτηση έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και διατηρείται μόνο καθ' όσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης εξελίσσεται και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.

2. Η κράτηση διατάσσεται από τις διοικητικές ή δικαστικές αρχές.

Η κράτηση διατάσσεται εγγράφως και συνοδεύεται από πραγματική και νομική αιτιολόγηση.

Όταν η διαταγή κράτησης εκδίδεται από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη:

α) είτε προβλέπουν την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης που αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της κράτησης,

β) είτε χορηγούν στο συγκεκριμένο υπήκοο τρίτης χώρας το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία για την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησής του που αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της σχετικής διαδικασίας· εν τοιαύτη περιπτώσει, τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως τους ενδιαφερομένους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τη δυνατότητα διεξαγωγής τέτοιας διαδικασίας.

Ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας απολύεται αμέσως, αν η κράτηση δεν είναι νόμιμη.

3. Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση κράτησης επανεξετάζεται ανά εύλογα χρονικά διαστήματα είτε κατ' αίτηση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως. Σε περίπτωση παραταθείσας διάρκειας κράτησης, η επανεξέταση εποπτεύεται από δικαστική αρχή.

4. Οσάκις καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης για νομικούς ή άλλους λόγους ή όταν παύουν να ισχύουν οι όροι της παραγράφου 1, η κράτηση παύει να δικαιολογείται και το συγκεκριμένο πρόσωπο απολύεται αμέσως.

5. Η κράτηση εξακολουθεί καθ' όλη τη χρονική περίοδο κατά την οποία πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1 και είναι αναγκαία για να διασφαλισθεί η επιτυχής απομάκρυνση. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει περιορισμένη περίοδο κράτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο.

6. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να παρατείνουν το χρονικό διάστημα που αναφέρεται στην παράγραφο 5 παρά μόνο για περιορισμένο χρόνο που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειές τους, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή:

α) ο συγκεκριμένος υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή

β) καθυστερεί η λήψη αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.»

13 Το άρθρο 16 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Όροι κράτησης», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η κράτηση λαμβάνει χώρα κατά κανόνα σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης. Οσάκις κράτος μέλος δεν μπορεί να εξασφαλίσει διαμονή σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης και είναι υποχρεωμένο να χρησιμοποιεί σωφρονιστικό κατάστημα, οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών κρατούνται χωριστά από τους κρατούμενους του κοινού δικαίου.

2. Επιτρέπεται στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματος, να έρχονται, εν ευθέτω χρόνω, σε επαφή με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές.

3. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων. Παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή.

4. Οι σχετικές και αρμόδιες, εθνικές, διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις και όργανα έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις κράτησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στο βαθμό που χρησιμοποιούνται για την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο. Οι επισκέψεις αυτές μπορούν να υπόκεινται σε αδειοδότηση.

5. Οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών λαμβάνουν συστηματικά πληροφορίες στις οποίες επεξηγείται ο κανονισμός που εφαρμόζεται στην εγκατάσταση και ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν στοιχεία περί του δικαιώματός τους, κατά το εθνικό δίκαιο, να έρχονται σε επαφή με τις οργανώσεις και τα όργανα που αναφέρονται στην παράγραφο 4.»

Η οδηγία 2013/32

14 Οι αιτιολογικές σκέψεις 34 και 38 της οδηγίας 2013/32 έχουν ως εξής:

«(34) Οι διαδικασίες εξέτασης των αναγκών διεθνούς προστασίας θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να εξετάζουν ενδελεχώς τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας.

[...]

(38) Πολλές αιτήσεις διεθνούς προστασίας γίνονται στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης ενός κράτους μέλους πριν από την απόφαση για την εισδοχή του αιτούντος. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν, σε καλά καθορισμένες περιστάσεις, διαδικασίες για την εξέταση του παραδεκτού και/ή της ουσίας των αιτήσεων οι οποίες να επιτρέπουν την επιτόπου λήψη απόφασης επί των αιτήσεων αυτών.»

15 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

γ) “αιτών”: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση·

[...]

ε) “τελεσίδικη απόφαση”: η απόφαση που ορίζει κατά πόσον χορηγείται στον υπήκοο τρίτης χώρας ή στον ανιθαγενή καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2011/95/ΕΕ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9)] και η οποία δεν υπόκειται πλέον σε άσκηση ένδικου μέσου στο πλαίσιο του κεφαλαίου V της παρούσας οδηγίας, ασχέτως εάν με την άσκηση τέτοιου ένδικου μέσου οι αιτούντες αποκτούν τη δυνατότητα να παραμένουν στα εν λόγω κράτη μέλη μέχρις ότου εκδοθεί η σχετική απόφαση·

στ) “αποφαινώμενη αρχή”: κάθε οιονεί δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμίας στις εν λόγω υποθέσεις·

[...]

ιζ) “μεταγενέστερη αίτηση”: η περαιτέρω αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται μετά τη λήψη τελεσίδικης απόφασης επί προηγούμενης αίτησης, περιλαμβανομένων περιπτώσεων όπου ο αιτών ρητά ανακάλεσε την αίτησή του και περιπτώσεων όπου η αποφαινώμενη αρχή απέρριψε αίτηση μετά από τη σιωπηρή της ανάκληση σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1.»

16 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2013/32, με τίτλο «Πρόσβαση στη διαδικασία», προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε αρχή αρμόδια για την καταχώριση των αιτήσεων αυτών δυνάμει του εθνικού δικαίου, η καταχώριση γίνεται το αργότερο τρεις εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης.

Εάν η αίτηση διεθνούς προστασίας υποβάλλεται σε άλλες αρχές οι οποίες ενδεχομένως λαμβάνουν τέτοιες αιτήσεις αλλά δεν είναι αρμόδιες για την καταχώριση δυνάμει του εθνικού δικαίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η καταχώριση να γίνεται το αργότερο έξι εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι άλλες αρχές οι οποίες ενδεχομένως λαμβάνουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας, όπως η αστυνομία, η συνοριοφυλακή, οι υπηρεσίες μετανάστευσης και το προσωπικό κέντρων κράτησης, να διαθέτουν τις σχετικές πληροφορίες και οι υπάλληλοί τους να λαμβάνουν το επίπεδο κατάρτισης που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους και τις οδηγίες ώστε να ενημερώνονται οι αιτούντες σχετικά με τον τόπο και τον τρόπο κατάθεσης αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο το οποίο έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας να έχει πραγματική δυνατότητα να την καταθέσει το ταχύτερο δυνατό. Όταν ο αιτών δεν καταθέτει την αίτησή του, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν το άρθρο 28 αναλόγως.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας να κατατίθενται αυτοπροσώπως και/ή σε καθορισμένο χώρο.

4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3, θεωρείται ότι έχει κατατεθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, όταν οι αρμόδιες αρχές του συγκεκριμένου κράτους μέλους λαμβάνουν έντυπο το οποίο έχει υποβάλει ο αιτών ή, όταν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, επίσημη έκθεση.

5. Όταν μεγάλος αριθμός ταυτόχρονων αιτήσεων διεθνούς προστασίας από υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς καθιστά πολύ δύσκολη στην πράξη την τήρηση της προθεσμίας της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν παράταση της προθεσμίας σε 10 εργάσιμες ημέρες.»

17 Το άρθρο 26 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κράτηση», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο για το λόγο και μόνο ότι είναι αιτών. Οι λόγοι και οι συνθήκες κράτησης, καθώς και οι εγγυήσεις των οποίων απολαμβάνουν οι αιτούντες που τελούν υπό κράτηση, συνάδουν με την οδηγία [2013/33].

2. Όταν υποβάλλουν έναν αιτούντα σε κράτηση, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ταχείας δικαστικής επανεξέτασης σύμφωνα με την οδηγία [2013/33].»

18 Κατά το άρθρο 33 της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Περιπτώσεις απαράδεκτων αιτήσεων»:

«1. Πέραν των περιπτώσεων κατά τις οποίες μια αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31)], τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να εξετάζουν εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για διεθνή προστασία σύμφωνα με την οδηγία [2011/95] όταν μια αίτηση θεωρείται ως απαράδεκτη δυνάμει του παρόντος άρθρου.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη μόνο εάν:

α) η διεθνής προστασία έχει χορηγηθεί από άλλο κράτος μέλος·

β) μια χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 35·

- γ) μια χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 38·
- δ) η αίτηση είναι μεταγενέστερη αίτηση στο πλαίσιο της οποίας δεν προέκυψαν ή υποβλήθηκαν από τον αιτούντα νέα στοιχεία ή πορίσματα σχετικά με την εξέταση του εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας [2011/95]· ή
- ε) πρόσωπο εξαρτώμενο από τον αιτούντα υποβάλει αίτηση, αφού το πρόσωπο αυτό έχει συναινέσει, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 να αποτελέσει η περίπτωση του τμήμα αίτησης υποβαλλόμενης για λογαριασμό του και δεν υπάρχουν γεγονότα σχετικά με την κατάσταση του προσώπου αυτού τα οποία να δικαιολογούν την υποβολή χωριστής αίτησης.»

19 Το άρθρο 35 της οδηγίας 2013/32, με τίτλο «Έννοια της πρώτης χώρας ασύλου», έχει ως εξής:

«Μια χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως πρώτη χώρα ασύλου για ένα συγκεκριμένο αιτούντα εάν:

- α) έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από τη χώρα αυτή και απολαύει ακόμη της σχετικής προστασίας· ή
- β) απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης,

με την προϋπόθεση ότι θα γίνει εκ νέου δεκτός στη χώρα αυτή.

Κατά την εφαρμογή της έννοιας της πρώτης χώρας ασύλου στη συγκεκριμένη περίπτωση του αιτούντος, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τους το άρθρο 38, παράγραφος 1. Δίδεται στον αιτούντα η δυνατότητα να αμφισβητήσει την εφαρμογή της έννοιας της πρώτης χώρας ασύλου στη συγκεκριμένη περίπτωση του.»

20 Το άρθρο 38 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών μόνο εφόσον οι αρμόδιες αρχές κρίνουν ότι η μεταχείριση του αιτούντος διεθνή προστασία στην οικεία τρίτη χώρα θα πληροί τα εξής κριτήρια:

- α) δεν απειλούνται η ζωή και η ελευθερία λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων·
- β) δεν υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης, όπως ορίζεται στην οδηγία [2011/95]·
- γ) τηρείται η αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη [Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967]·
- δ) τηρείται η απαγόρευση της απομάκρυνσης κατά παράβαση του δικαιώματος αποφυγής των βασανιστηρίων και της σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο· και
- ε) υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και, στην περίπτωση που ο αιτών αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, να του χορηγηθεί προστασία σύμφωνα με τη [Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des*

traités des Nations unies, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967].

2. Η εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας υπόκειται στους κανόνες του εθνικού δικαίου, περιλαμβανομένων:

- α) των κανόνων που απαιτούν σύνδεσμο μεταξύ του αιτούντος και της οικείας τρίτης χώρας, βάσει της οποίας θα ήταν εύλογο για τον αιτούντα να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα·
- β) των κανόνων σχετικά με τη μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθούν οι αρμόδιες αρχές προκειμένου να κρίνουν ότι η έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας μπορεί να εφαρμοσθεί σε συγκεκριμένη χώρα ή συγκεκριμένο αιτούντα. Η μεθοδολογία αυτή περιλαμβάνει μια εξατομικευμένη εξέταση του ασφαλούς χαρακτήρα της χώρας για συγκεκριμένο αιτούντα και/ή τον εθνικό χαρακτηρισμό των χωρών που θεωρούνται ως γενικά ασφαλείς·
- γ) των κανόνων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο οι οποίοι επιτρέπουν να εξετάζεται χωριστά κατά πόσον η οικεία τρίτη χώρα είναι ασφαλής για συγκεκριμένο αιτούντα και οι οποίοι επιτρέπουν, τουλάχιστον, στον αιτούντα να προσβάλλει την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας επικαλούμενος ως λόγο το γεγονός ότι η τρίτη χώρα δεν είναι ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες ευρίσκεται. Ο αιτών έχει επίσης τη δυνατότητα να αμφισβητήσει την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ αυτού και της τρίτης χώρας σύμφωνα με το στοιχείο α'.

[...]

4. Όταν η τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε αυτός να έχει πρόσβαση σε διαδικασία σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο II.

[...]»

- 21 Το άρθρο 40 της οδηγίας 2013/32, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταγενέστερες αιτήσεις», ορίζει τα εξής:

«1. Όταν ένα πρόσωπο που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε κράτος μέλος προβαίνει σε περαιτέρω διαβήματα ή υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση στο ίδιο κράτος μέλος, το εν λόγω κράτος μέλος εξετάζει τα περαιτέρω διαβήματα ή τα στοιχεία της μεταγενέστερης αίτησης στο πλαίσιο της εξέτασης της προηγούμενης αίτησης ή της εξέτασης της αίτησης επανεξέτασης ή του ένδικου μέσου, εφόσον οι αρμόδιες αρχές μπορούν να λάβουν υπόψη τους και να εξετάσουν όλα τα στοιχεία στα οποία βασίζονται τα περαιτέρω διαβήματα ή η μεταγενέστερη αίτηση στο πλαίσιο αυτό.

2. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το παραδεκτό αίτησης για διεθνή προστασία σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχείο δ), η μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας υποβάλλεται καταρχήν σε προκαταρκτική εξέταση προκειμένου να καθορισθεί εάν προέκυψαν ή υποβλήθηκαν από τον αιτούντα νέα στοιχεία ή πορίσματα σχετικά με την εξέταση του εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας [2011/95].

3. Εάν η προκαταρκτική εξέταση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 καταλήξει στο συμπέρασμα ότι νέα στοιχεία ή πορίσματα έχουν προκύψει ή υποβληθεί από τον αιτούντα τα οποία αυξάνουν σημαντικά τις πιθανότητες χαρακτηρισμού του αιτούντος ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας [2011/95], η αίτηση εξετάζεται περαιτέρω σύμφωνα με το κεφάλαιο II. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβάλουν άλλους λόγους για την περαιτέρω εξέταση μεταγενέστερης αίτησης.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αίτηση εξετάζεται περαιτέρω μόνο εάν ο συγκεκριμένος αιτών, χωρίς υπαιτιότητά του, δεν μπόρεσε να επικαλεσθεί τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου κατά την προηγούμενη διαδικασία, ιδίως με την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 46.

5. Σε περίπτωση μη περαιτέρω εξέτασης μιας μεταγενέστερης αίτησης δυνάμει του παρόντος άρθρου, η αίτηση θεωρείται απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ'.

6. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου μπορεί να εφαρμόζεται επίσης και στην περίπτωση:

- α) εξαρτωμένου προσώπου το οποίο καταθέτει αίτηση αφού έχει συναινέσει, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, να αποτελέσει η περίπτωση του τμήμα αίτησης η οποία κατατίθεται για λογαριασμό του· και/ή
- β) άγαμου ανηλίκου ο οποίος καταθέτει αίτηση μετά από την κατάθεση αίτησης για λογαριασμό του δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 5, στοιχείο γ'.

Στις εν λόγω περιπτώσεις, η προκαταρκτική εξέταση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 θα αφορά την ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων που να δικαιολογούν την υποβολή χωριστής αίτησης εκ μέρους του εξαρτωμένου προσώπου ή του άγαμου ανηλίκου.

7. Εφόσον ένα πρόσωπο έναντι του οποίου πρέπει να εκτελεσθεί απόφαση μεταφοράς σύμφωνα με τον κανονισμό [604/2013] προβαίνει σε περαιτέρω διαβήματα ή υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση στο κράτος μέλος που προβαίνει στη μεταφορά, τα εν λόγω διαβήματα ή μεταγενέστερες αιτήσεις εξετάζονται από το αρμόδιο κράτος μέλος, όπως ορίζεται στον εν λόγω κανονισμό, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.»

22 Το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαδικασίες στα σύνορα», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν διαδικασίες, σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II, προκειμένου να αποφασίζουν, στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης των κρατών μελών, σχετικά με:

- α) το παραδεκτό μιας αίτησης, δυνάμει του άρθρου 33, που υποβάλλεται στα σημεία αυτά· και/ή
- β) την ουσία μιας αίτησης σε διαδικασία δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 8.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η απόφαση στο πλαίσιο των διαδικασιών της παραγράφου 1 να λαμβάνεται εντός εύλογης προθεσμίας. Αν δεν έχει ληφθεί απόφαση εντός τεσσάρων εβδομάδων, επιτρέπεται στον αιτούντα η είσοδος στο έδαφος του κράτους μέλους προκειμένου να εξετασθεί η αίτησή του σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

3. Στην περίπτωση αφίξεων που αφορούν μεγάλο αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών οι οποίοι καταθέτουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα ή σε ζώνη διέλευσης, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη στην πράξη η εκεί εφαρμογή της παραγράφου 1, οι εν λόγω διαδικασίες μπορούν να εφαρμόζονται επίσης όπου και επί όσο χρονικό διάστημα φιλοξενούνται κανονικά οι συγκεκριμένοι υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς σε σημεία πλησίον των συνόρων ή της ζώνης διέλευσης.»

Η οδηγία 2013/33

- 23 Η αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας 2013/33 έχει ως εξής:

«Οι λόγοι κράτησης που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία δεν θίγουν άλλους λόγους κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων κράτησης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, που ισχύουν βάσει του εθνικού δικαίου και οι οποίοι δεν σχετίζονται με την αίτηση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς για διεθνή προστασία.»

- 24 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

β) “αιτών”: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος έχει ασκήσει αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, επί της οποίας δεν έχει ληφθεί ακόμη οριστική απόφαση·

[...]

ζ) “υλικές συνθήκες υποδοχής”: οι συνθήκες υποδοχής που περιλαμβάνουν την παροχή στέγης, τροφής και ρουχισμού, σε είδος ή υπό μορφή οικονομικού βοηθήματος ή δελτίων, ή συνδυασμό των τριών, καθώς και ένα βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα·

η) “κράτηση”: ο περιορισμός σε ειδικό χώρο που επιβάλλει ένα κράτος μέλος σε αιτούντα, με αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας κυκλοφορίας του/της·

[...]».

- 25 Κατά το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαμονή και ελευθερία κυκλοφορίας»:

«1. Οι αιτούντες μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής ή στην περιοχή την οποία τους ορίζει αυτό το κράτος μέλος. Η οριζόμενη περιοχή δεν θίγει την αναπαλλοτρίωτη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής και αφήνει αρκετά περιθώρια για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε όλα τα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν σχετικά με τη διαμονή του αιτούντος, για λόγους δημόσιου συμφέροντος, δημόσιας τάξης ή, όταν είναι αναγκαίο, για την ταχεία επεξεργασία και την αποτελεσματική παρακολούθηση της αίτησής του/της για παροχή διεθνούς προστασίας.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να συνδέουν την παροχή των υλικών συνθηκών υποδοχής με την πραγματική διαμονή των αιτούντων σε συγκεκριμένο τόπο, τον οποίο καθορίζουν τα κράτη μέλη. Η σχετική απόφαση, η οποία μπορεί να είναι γενικού χαρακτήρα, πρέπει να λαμβάνεται σε ατομική βάση και θεσπίζεται από το εθνικό δίκαιο.

4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα να παρέχεται στους αιτούντες προσωρινή άδεια απομάκρυνσης από τον τόπο διαμονής που αναφέρεται στις παραγράφους 2 και 3 ή/και την οριζόμενη περιοχή που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Οι αποφάσεις λαμβάνονται σε ατομική, αμερόληπτη και αντικειμενική βάση και πρέπει να αιτιολογούνται όταν είναι απορριπτικές.

Ο αιτών δεν χρειάζεται να ζητεί άδεια προκειμένου να παρουσιασθεί στις αρχές ή να εμφανισθεί ενώπιον δικαστηρίου, εφόσον η παρουσία του είναι αναγκαία.

5. Τα κράτη μέλη ζητούν από τους αιτούντες να γνωστοποιούν στις αρμόδιες αρχές τη διεύθυνσή τους και να τους κοινοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή της διεύθυνσης αυτής, το συντομότερο δυνατόν.»

26 Το άρθρο 8 της ίδιας οδηγίας, το οποίο τιτλοφορείται «Κράτηση», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο απλώς και μόνο διότι είναι αιτών σύμφωνα με την οδηγία [2013/32].

2. Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, και κατόπιν ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν αιτούντα υπό κράτηση, εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα.

3. Ο αιτών μπορεί να υποβληθεί σε κράτηση μόνο:

- α) προκειμένου να διαπιστωθεί ή να επαληθευτεί η ταυτότητα ή η υπηκοότητά του,
- β) προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία βασίζεται η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, η απόκτηση των οποίων θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος,
- γ) για να αποφασιστεί, στο πλαίσιο διαδικασίας, το δικαίωμα του αιτούντος για είσοδο στο έδαφος,
- δ) όταν κρατείται στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής δυνάμει της οδηγίας [2008/115], προκειμένου να προετοιμάζεται η επιστροφή και/ή να διεξάγεται η διαδικασία απομάκρυνσης, και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος είναι σε θέση να τεκμηριώνει βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι το πρόσωπο είχε ήδη την ευκαιρία πρόσβασης στη διαδικασία χορήγησης ασύλου, ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι το πρόσωπο ασκεί αίτηση διεθνούς προστασίας, προκειμένου να καθυστερεί απλώς ή να εμποδίζει την εκτέλεση απόφασης επιστροφής,
- ε) όταν απαιτείται για την προστασία της εθνικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης,
- στ) σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού [604/2013].

Οι λόγοι κράτησης προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό δίκαιο να προβλέπει κανόνες που αφορούν εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση χρηματικής εγγύησης ή η υποχρέωση διαμονής σε υποδεικνυόμενο μέρος.»

27 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33, το οποίο τιτλοφορείται «Εγγυήσεις για κρατούμενους αιτούντες», ορίζει τα εξής:

«1. Η κράτηση αιτούντος έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και εφαρμόζεται μόνο για όσο διάστημα ισχύουν οι λόγοι που καθορίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3.

Οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τους λόγους κράτησης που καθορίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, εκτελούνται χωρίς περιττές καθυστερήσεις. Καθυστερήσεις των διοικητικών διαδικασιών που δεν μπορούν να αποδοθούν στο αιτούντα δεν δικαιολογούν συνέχιση της κράτησης.

2. Η κράτηση αιτούντος διατάσσεται εγγράφως από τις δικαστικές ή διοικητικές αρχές. Στη διαταγή κράτησης αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους αυτή βασίζεται.

3. Όταν η κράτηση διατάσσεται από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη προβλέπουν την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης αυτεπαγγέλτως και/ή κατόπιν αιτήσεως του αιτούντος. Όταν διεξάγεται αυτεπαγγέλτως, η επανεξέταση αυτή αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της κράτησης. Όταν διεξάγεται κατόπιν αίτησης του αιτούντος, αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της σχετικής διαδικασίας. Προς τούτο, τα κράτη μέλη ορίζουν στο εθνικό δίκαιο το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διεξάγεται η αυτεπάγγελτη δικαστική επανεξέταση και/ή η δικαστική επανεξέταση κατόπιν αίτησης του αιτούντος.

Όταν, κατόπιν της δικαστικής επανεξέτασης, η κράτηση θεωρείται παράνομη, ο αιτών αφήνεται αμέσως ελεύθερος.

4. Οι κρατούμενοι αιτούντες ενημερώνονται αμέσως εγγράφως, σε γλώσσα που κατανοούν ή μπορεί ευλόγως να υποθεθεί ότι κατανοούν, για τους λόγους κράτησης και τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την προσβολή της εντολής κράτησης, καθώς και για τη δυνατότητα να ζητούν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

5. Η κράτηση επανεξετάζεται από δικαστική αρχή σε εύλογα χρονικά διαστήματα, αυτεπαγγέλτως και/ή μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου αιτούντος, ιδίως όταν είναι παρατεταμένης διάρκειας, όταν υπάρξουν σχετικές περιστάσεις ή όταν προκύψουν νέα στοιχεία τα οποία ενδέχεται να επηρεάζουν τη νομιμότητα της κράτησης.

6. Σε περιπτώσεις δικαστικής επανεξέτασης της διαταγής κράτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 3, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση. Το ανωτέρω περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την κατάρτιση των αναγκαίων διαδικαστικών εγγράφων και τη συμμετοχή εξ ονόματος του αιτούντος σε ακροαματική διαδικασία ενώπιον των δικαστικών αρχών.

Δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση παρέχεται από κατάλληλα ειδικευμένο προσωπικό που γίνεται δεκτό ή αναγνωρίζεται βάσει του εθνικού δικαίου και του οποίου τα συμφέροντα δεν συγκρούονται ή δεν θα μπορούσαν να συγκρούονται ενδεχομένως με εκείνα του αιτούντος.

7. Τα κράτη μέλη μπορεί να μεριμνούν επίσης ότι η δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση χορηγούνται:

- α) μόνο σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους και/ή
- β) μόνο μέσω των υπηρεσιών που παρέχονται από νομικούς ή άλλους συμβούλους που καθορίζονται ειδικά από το εθνικό δίκαιο για συνδρομή και εκπροσώπηση των αιτούντων.

8. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης:

- α) να επιβάλλουν χρηματικά και/ή χρονικά όρια στη δωρεάν παροχή νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης, εφόσον τα όρια αυτά δεν περιορίζουν αυθαιρέτως την πρόσβαση σε νομική συνδρομή και εκπροσώπηση,
- β) να προβλέπουν ότι, όσον αφορά τα τέλη και άλλα έξοδα, η μεταχείριση των αιτούντων δεν θα είναι ευνοϊκότερη από εκείνη που επιφυλάσσεται κατά γενικό κανόνα στους υπηκόους τους σε θέματα σχετικά με τη νομική συνδρομή.

9. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν να τους επιστραφεί το σύνολο ή μέρος των καταβληθέντων εξόδων εάν και από τη στιγμή που έχει βελτιωθεί σημαντικά η οικονομική κατάσταση του αιτούντος ή εάν η απόφαση καταβολής αυτών των εξόδων είχε ληφθεί με βάση ψευδείς πληροφορίες που είχε δώσει ο αιτών.

10. Οι διαδικασίες πρόσβασης σε νομική συνδρομή και εκπροσώπηση προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.»

- 28 Το άρθρο 10 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Συνθήκες κράτησης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η κράτηση αιτούντων γίνεται, κατά κανόνα, σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης. Οσάκις κράτος μέλος δεν μπορεί να εξασφαλίσει διαμονή σε ειδική εγκατάσταση κράτησης και είναι υποχρεωμένο να χρησιμοποιεί σφραγιστικό κατάστημα, ο υπό κράτηση αιτών κρατείται χωριστά από τους κρατούμενους του κοινού δικαίου και ισχύουν οι συνθήκες κράτησης που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Στο μέτρο του δυνατού, οι αιτούντες που τελούν υπό κράτηση κρατούνται χωριστά από άλλους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας.

[...]»

- 29 Κατά το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικοί κανόνες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη»:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής στους αιτούντες όταν ασκούν αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας.

[...]

3. Τα κράτη μέλη δύνανται να εξαρτούν την παροχή του συνόλου ή μέρους των υλικών συνθηκών υποδοχής και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης από την προϋπόθεση ότι οι αιτούντες δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους που να τους εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο από απόψεως υγείας και να καθιστούν δυνατή τη συντήρησή τους.

[...]»

- 30 Το άρθρο 18 της οδηγίας 2013/33, το οποίο ορίζει τις «[λ]επτομέρειες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Εφόσον η στέγαση παρέχεται σε είδος, θα πρέπει να λαμβάνει μία από τις κατωτέρω μορφές ή να αποτελεί συνδυασμό τους:

- α) χώρο που χρησιμοποιείται προς τον σκοπό της στέγασης των αιτούντων κατά τη διάρκεια της εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας που ασκείται στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης·
- β) κέντρα φιλοξενίας που εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο·
- γ) ιδιωτικές κατοικίες, διαμερίσματα, ξενοδοχεία ή άλλοι χώροι προσαρμοσμένοι για τη στέγαση αιτούντων.»

- 31 Το άρθρο 26 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγές», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις όσον αφορά την παροχή, την απόσυρση ή τον περιορισμό πλεονεκτημάτων κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, οι οποίες θίγουν ατομικά τους αιτούντες, να μπορούν να

προσβάλλονται με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο. Στον τελευταίο βαθμό τουλάχιστον χορηγείται η δυνατότητα προσφυγής ή επανεξέτασης, για νομικούς ή πραγματικούς λόγους, ενώπιον δικαστικής αρχής.»

Το ουγγρικό δίκαιο

Ο Θεμελιώδης νόμος

- 32 Το άρθρο XIV, παράγραφος 4, του Alaptörvény (Θεμελιώδους νόμου) έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση που ούτε η χώρα καταγωγής ούτε οποιαδήποτε άλλη χώρα παρέχει προστασία, η Ουγγαρία εγγυάται το δικαίωμα ασύλου, κατόπιν υποβολής αιτήσεως, στα άτομα που δεν έχουν την ουγγρική ιθαγένεια και τα οποία, στην πατρίδα ή στη χώρα συνήθους διαμονής τους, υφίστανται ή έχουν βάσιμους φόβους ότι θα υποστούν άμεσα διώξεις λόγω φυλής, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας ή θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Πρόσωπο που δεν έχει την ουγγρική ιθαγένεια και εισήλθε στο έδαφος της Ουγγαρίας από χώρα στην οποία δεν ήταν εκτεθειμένο σε διώξεις ή σε άμεσο κίνδυνο διώξεως δεν δικαιούται άσυλο.»

Ο νόμος περί του δικαιώματος ασύλου

- 33 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (νόμου LXXX του 2007 περί του δικαιώματος ασύλου) (*Magyar Közlöny* 2007/83, στο εξής: νόμος περί του δικαιώματος ασύλου) ορίζει τα εξής:

«Ο αιτών άσυλο έχει δικαίωμα

a) σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, να διαμένει στην ουγγρική επικράτεια και, βάσει ειδικών ρυθμίσεων, να αποκτήσει άδεια διαμονής στην ουγγρική επικράτεια·

b) σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο παρών νόμος και με ειδικές ρυθμίσεις, να του χορηγηθούν παροχές, αρωγή και κατάλυμα·

c) να εργαστεί στον τόπο όπου βρίσκεται το κέντρο υποδοχής ή σε τόπο εργασίας που καθορίζεται από τον εργοδότη του δημοσίου τομέα για διάστημα εννέα μηνών από την υποβολή της αίτησης ασύλου και στη συνέχεια, μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες που ισχύουν για τους αλλοδαπούς. [...]»

- 34 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του νόμου αυτού έχει ως εξής:

«Η Ουγγαρία χορηγεί το καθεστώς πρόσφυγα στον αλλοδαπό που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου XIV, παράγραφος 4, πρώτη περίοδος, του Θεμελιώδους Νόμου.»

- 35 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου προβλέπει τα εξής:

«Η Ουγγαρία χορηγεί το καθεστώς επικουρικής προστασίας στον αλλοδαπό ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας αλλά διατρέχει κίνδυνο σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του και δεν μπορεί ή, φοβούμενος αυτόν τον κίνδυνο, δεν επιθυμεί να ζητήσει προστασία από τη χώρα καταγωγής του.»

36 Το άρθρο 45, παράγραφος 1, του νόμου αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Η αρχή της μη επαναπροώθησης εφαρμόζεται όταν ο αιτών είναι εκτεθειμένος, στη χώρα καταγωγής του, σε κίνδυνο διώξεων ή σε κίνδυνο να υποστεί τη μεταχείριση η οποία περιγράφεται στο άρθρο XIV, παράγραφος 3, του Θεμελιώδους Νόμου, λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας ή πολιτικών πεποιθήσεων και δεν υπάρχει ασφαλής τρίτη χώρα υποδοχής.»

37 Το άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, όπως ισχύει από 1ης Ιουλίου 2018, προβλέπει νέο λόγο απαραδέκτου της αίτησης ασύλου, ο οποίος ορίζεται ως εξής:

«Η αίτηση είναι απαράδεκτη αν ο αιτών αφίχθη στην Ουγγαρία από χώρα στην οποία δεν είναι εκτεθειμένος σε διώξεις κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, ή δεν διατρέχει κίνδυνο σοβαρής βλάβης κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, ή στην οποία εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας.»

38 Το άρθρο 51/A του νόμου αυτού προβλέπει τα εξής:

«Εάν η ασφαλής χώρα καταγωγής ή η ασφαλής τρίτη χώρα αρνείται την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη του αιτούντος, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή ανακαλεί την απόφασή της και διεξάγει τη διαδικασία ασύλου.»

39 Το άρθρο 71/A του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, το οποίο ρυθμίζει τη διαδικασία στα σύνορα, προβλέπει στις παραγράφους 1 έως 7 τα εξής:

«(1) Αν ο αλλοδαπός υπήκοος υποβάλει την αίτησή του εντός ζώνης διέλευσης

a) πριν του επιτραπεί να εισέλθει στην επικράτεια της Ουγγαρίας ή

b) αφού οδηγήθηκε έως την είσοδο της εγκατάστασης που χρησιμεύει για την προστασία της τάξης στα σύνορα, η οποία μνημονεύεται στον [az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (νόμο LXXXIX του 2007 περί των συνόρων του κράτους)] μετά τη σύλληψή του εντός ζώνης οκτώ χιλιομέτρων από τη γραμμή των εξωτερικών συνόρων της ουγγρικής επικράτειας, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) [(ΕΕ 2016, L 77, σ. 1)] ή από τα σημεία οριοθέτησης των συνόρων

το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κατωτέρω διατάξεων.

(2) Στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα, ο αιτών δεν απολαύει των δικαιωμάτων του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία a και c.

(3) Η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή αποφασίζει κατά προτεραιότητα επί του παραδεκτού της αίτησης, το αργότερο εντός οκτώ ημερών από την κατάθεσή της αίτησης. Η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή λαμβάνει χωρίς καθυστέρηση τα αναγκαία μέτρα για την κοινοποίηση της εκδοθείσας στο πλαίσιο της διαδικασίας απόφασης.

(4) Αν από την κατάθεση της αίτησης παρέλθουν τέσσερις εβδομάδες, η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή επιτρέπει την είσοδο, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες δικαίου.

(5) Αν η αίτηση δεν είναι απαράδεκτη, η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή επιτρέπει την είσοδο, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες δικαίου.

(6) Αν επιτραπεί στον αιτούντα να εισέλθει στην επικράτεια της Ουγγαρίας, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή διεξάγει τη διαδικασία σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες.

(7) Οι κανόνες της διαδικασίας στα σύνορα δεν εφαρμόζονται στα ευάλωτα πρόσωπα.

[...]»

40 Το κεφάλαιο IX/A. του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, που αφορά την κατάσταση κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση, περιέχει μεταξύ άλλων το άρθρο 80/I, στοιχείο i, το οποίο αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 71/A του νόμου αυτού.

41 Στο ίδιο κεφάλαιο του εν λόγω νόμου περιλαμβάνεται το άρθρο 80/J το οποίο ορίζει τα εξής:

«1. Η αίτηση ασύλου πρέπει να υποβάλλεται αυτοπροσώπως ενώπιον της αρμόδιας αρχής και αποκλειστικά εντός της ζώνης διέλευσης, εκτός εάν ο αιτών άσυλο:

- a) υπόκειται σε περιοριστικό μέτρο ή σε μέτρο ή σε καταδικαστική απόφαση που συνεπάγεται περιορισμό της ατομικής του ελευθερίας·
- b) υπόκειται σε μέτρο κράτησης που διατάσσεται από την αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή·
- c) διαμένει νομίμως στο ουγγρικό έδαφος και δεν ζητεί να φιλοξενηθεί σε κέντρο υποδοχής.

[...]

4. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αιτούντες άσυλο που διαμένουν στη ζώνη διέλευσης δεν απολαμβάνουν των δικαιωμάτων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία a και c.

[...]»

42 Το εν λόγω κεφάλαιο IX/A. του ίδιου νόμου περιέχει το άρθρο 80/K το οποίο ορίζει τα εξής:

«1. Απορριπτική απόφαση η οποία αιτιολογείται λόγω του απαραδέκτου της αίτησης ή η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο ταχείας διαδικασίας μπορεί να προσβληθεί εντός τριών ημερών. Η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή διαβιβάζει στο δικαστήριο, εντός τριών ημερών, το δικόγραφο της προσφυγής, συνοδευόμενο από τα σχετικά με την υπόθεση έγγραφα και το υπόμνημα αντικρούσεως.

2. Η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή λαμβάνει απόφαση με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει ή περατώνει τη διαδικασία, εάν ο αιτών άσυλο:

[...]

- d) αποχωρήσει από τη ζώνη διέλευσης.

[...]

4. Δεν χωρεί προσφυγή ενώπιον διοικητικού δικαστηρίου κατά της απόφασης που περατώνει τη διαδικασία κατ' εφαρμογήν της ως άνω παραγράφου 2.»

Ο νόμος LXXXIX του 2007 περί των συνόρων του κράτους

- 43 Το άρθρο 15/A. του az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (*Magyar Közlöny* 2007. évi 88. Száma, νόμου LXXXIX του 2007 περί των συνόρων του κράτους), σχετικά με τη δημιουργία ζώνης διέλευσης, προβλέπει τα εξής:

«(1) Στη ζώνη που αναφέρεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, μπορεί να δημιουργηθεί ζώνη διέλευσης προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως χώρος προσωρινής διαμονής των προσώπων που ζητούν άσυλο ή επικουρική προστασία [...] και ως χώρος διεξαγωγής των διαδικασιών σχετικά με το άσυλο και την αρμόδια σε θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή, όπου στεγάζονται οι αναγκαίες προς τούτο εγκαταστάσεις.

(2) Ο αιτών άσυλο που βρίσκεται σε ζώνη διέλευσης δύναται να εισέλθει στο ουγγρικό έδαφος:

- a) αν η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή αποφασίσει να του χορηγήσει διεθνή προστασία·
- b) αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή διαδικασίας ασύλου, σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες, ή
- c) αν είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις του άρθρου 71/A, παράγραφοι 4 και 5, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου.

(2bis) Σε κατάσταση κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση, η είσοδος στο ουγγρικό έδαφος αιτούντος άσυλο ευρισκόμενου σε ζώνη διέλευσης μπορεί να επιτραπεί στις περιπτώσεις της παραγράφου 2, στοιχεία a και b.

[...]

(4) Σε αντίθεση προς τα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου 1, σε κατάσταση κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση, εγκατάσταση ευρισκόμενη σε χώρο διαφορετικό από αυτόν που αναφέρεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ως ζώνη διέλευσης.»

Ο νόμος περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών

- 44 Κατά το άρθρο 47, παράγραφος 9, στοιχείο a, του A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (νόμου II του 2007 περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών) (*Magyar Közlöny* 2007. évi 1. Száma, στο εξής: νόμος περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών):

«Η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή δύναται -αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως- να άρει απαγόρευση εισόδου και διαμονής, αν η απαγόρευση αυτή έχει επιβληθεί σε υπήκοο τρίτης χώρας [...] σε συνδυασμό με απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί από την αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή, ή κατόπιν τέτοιας απόφασης, και ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να αποδείξει ότι εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πλήρη συμμόρφωση προς αυτήν την απόφαση επιστροφής [...].»

- 45 Το άρθρο 62 του νόμου αυτού, το οποίο αφορά τον καθορισμό συγκεκριμένου τόπου διαμονής, προβλέπει τα εξής:

«(1) Η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή μπορεί να διατάξει υπήκοο τρίτης χώρας να διαμείνει σε συγκεκριμένο τόπο εφόσον:

[...]

f) για τον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής και ο υπήκοος αυτός δεν διαθέτει ούτε τα αναγκαία υλικά μέσα για τη συντήρησή του ούτε στέγη

[...]

(3) Στον υπήκοο τρίτης χώρας μπορεί να υποδειχθεί υποχρεωτικός τόπος διαμονής σε δομή συλλογικής φιλοξενίας ή κέντρο υποδοχής, όταν δεν είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του, δεν διαθέτει κατάλληλη κατοικία ούτε επαρκή υλικά μέσα ή εισόδημα, ούτε πρόσκληση από πρόσωπο που υποχρεούται να εξασφαλίσει την κάλυψη των δαπανών του, ούτε υπάρχουν μέλη της οικογένειάς του δυνάμενα να υποχρεωθούν να καλύψουν τις βιοτικές του ανάγκες.

(3bis) Σε κατάσταση κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση, ως υποχρεωτικός τόπος διαμονής μπορεί επίσης να ορισθεί ζώνη διέλευσης.»

46 Το άρθρο 65, παράγραφοι 3ter και 4, του νόμου περί εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ρυθμίζει την επιστροφή, ορίζει τα εξής:

«(3ter) Όταν η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή μεταβάλλει τη χώρα προορισμού που αναγράφεται στην απόφαση επιστροφής λόγω συμπεριφοράς καταλογιστέας στον ενδιαφερόμενο, ιδίως σε περίπτωση που ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει γνωστοποιήσει στην αρχή αναληθή γεγονότα όσον αφορά την ιθαγένειά του ή επειδή τούτο δικαιολογείται από άλλα κρίσιμα όσον αφορά τη χώρα επιστροφής γεγονότα, δύναται να υποβληθούν αντιρρήσεις κατά της απόφασης ή κατά της διάταξης που μεταβάλλει την ως άνω χώρα επιστροφής. Οι αντιρρήσεις αυτές μπορούν να υποβληθούν εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από την κοινοποίηση της απόφασης ενώπιον της αρμόδιας για θέματα μετανάστευσης αστυνομικής αρχής που εξέδωσε την απόφαση. Η απόφαση επί των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης είναι απρόσβλητη.

(4) Η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή διαβιβάζει αμελλητί τις αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης μαζί με τον φάκελο της υπόθεσης στην αρχή που είναι αρμόδια να αποφανθεί επί των αντιρρήσεων, η οποία αποφασίζει εντός 8 ημερών.».

47 Η Ουγγρική Κυβέρνηση εισήγαγε αρχικώς στην εθνική νομοθεσία τις διατάξεις σχετικά με την κατάσταση κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση για τις επαρχίες της νότιας Ουγγαρίας που συνορεύουν με τη Σερβία και, στη συνέχεια, τις επέκτεινε στο σύνολο της εθνικής επικράτειας και παρέτεινε συνεχώς την ισχύ τους, δυνάμει του a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarországon egész területére történő elrendeléséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról szóló 41/2016. (III. 9. Korm. Rendelet [κυβερνητικού διατάγματος 41/2016 (III.9) σχετικά με τη κήρυξη κατάστασης κρίσης που προκαλείται από μαζική μετανάστευση σε ολόκληρη την επικράτεια της Ουγγαρίας, καθώς και σχετικά με τους κανόνες που αφορούν την κήρυξη, την ύπαρξη και την παύση μιας κατάστασης κρίσης].

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η υπόθεση C-924/19 PPU

48 Οι FMS και FNZ είναι έγγαμο ζεύγος ενηλίκων αφγανικής ιθαγένειας. Στις 5 Φεβρουαρίου 2019, υπέβαλαν στη ζώνη διέλευσης του Röszke (Ουγγαρία) αίτηση ασύλου ενώπιον της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής.

49 Προς στήριξη της αίτησής τους, οι FMS και FNZ δήλωσαν ότι περίπου τρία χρόνια νωρίτερα εγκατέλειψαν, για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων, το Αφγανιστάν με προορισμό την Τουρκία, με έγκυρη θεώρηση διάρκειας ενός μηνός, και ότι η θεώρηση αυτή παρατάθηκε από τις τουρκικές αρχές

για έξι μήνες. Υποστήριξαν επίσης ότι πέρασαν από τη Βουλγαρία και τη Σερβία πριν να εισέλθουν, για πρώτη φορά, στην Ουγγαρία, ότι δεν είχαν υποβάλει αίτηση ασύλου σε άλλη χώρα και ότι δεν είχαν υποστεί κακομεταχείριση ή σοβαρή βλάβη κατά την έννοια του άρθρου 15 της οδηγίας 2011/95.

- 50 Την ίδια ημέρα, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή όρισε τη ζώνη διέλευσης του Röske ως τόπο διαμονής των FMS και FNZ, όπου και βρίσκονται ακόμη.
- 51 Με διοικητική απόφαση της 25ης Απριλίου 2019, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή απέρριψε την αίτηση ασύλου των FMS και FNZ, χωρίς να εξετάσει την ουσία της, ως απαράδεκτη, βάσει του άρθρου 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, με το σκεπτικό ότι οι FMS και FNZ έφτασαν στην Ουγγαρία διερχόμενοι από τρίτη χώρα στην επικράτεια της οποίας δεν ήταν εκτεθειμένοι σε διώξεις που να δικαιολογούν την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης που να δικαιολογεί τη χορήγηση της επικουρικής προστασίας και ότι στις χώρες μέσω των οποίων έφτασαν στην Ουγγαρία εξασφαλιζόταν σε αυτούς επαρκής προστασία. Με την ίδια απόφαση, η αρχή αυτή δήλωσε ότι η αρχή της μη επαναπροώθησης δεν εφαρμοζόταν στην περίπτωση των εν λόγω προσφευγόντων σε σχέση με το Αφγανιστάν και διέταξε την απομάκρυνσή τους προς τη Σερβία.
- 52 Οι FMS και FNZ άσκησαν προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου διοικητικών και εργατικών διαφορών Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας, Ουγγαρία), το οποίο την απέρριψε με απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, χωρίς να εξετάσει το βάσιμο της αίτησής τους για χορήγηση ασύλου.
- 53 Με απόφαση της 17ης Μαΐου 2019, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης επέβαλε στους FMS και FNZ την υποχρέωση να διαμείνουν στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 62, παράγραφος 3bis, του νόμου περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών. Από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-924/19 PPU προκύπτει ότι η ως άνω απόφαση δεν ανέφερε τους λόγους στους οποίους βασιζόταν και ότι μόνον η μη τήρηση της υποχρέωσης παροχής πληροφοριών, την οποία επιβάλλει στην εν λόγω αρχή η σχετική ρύθμιση μπορούσε να προσβληθεί, κατ' ένσταση, ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων.
- 54 Την ίδια ημέρα, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης επικοινωνήσε με το αρμόδιο για την επιστροφή στη Σερβία αστυνομικό όργανο, προκειμένου αυτό να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την επανεισδοχή των FMS και FNZ στη Σερβία.
- 55 Στις 23 Μαΐου 2019, το αρμόδιο αστυνομικό όργανο ενημέρωσε την πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης για την απόφαση της Σερβίας να μην επιτρέψει την επανεισδοχή της FMS και της FNZ στο έδαφός της καθότι, δεδομένου ότι αυτοί δεν είχαν εισέλθει παρανόμως από το έδαφος της Σερβίας στο έδαφος της Ουγγαρίας, δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ της Ένωσης και της Σερβίας.
- 56 Από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-924/19 PPU προκύπτει ότι, στη συνέχεια, μολονότι η Σερβία δεν επέτρεψε την επανεισδοχή των FMS και FNZ στο έδαφός της, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή αρνήθηκε να εξετάσει το βάσιμο της αίτησής τους για χορήγηση ασύλου, με την αιτιολογία ότι, δυνάμει του άρθρου 51/A του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, η εξέταση της αίτησης ασύλου συνεχίζεται, σε περίπτωση άρνησης επανεισδοχής στο έδαφος τρίτης χώρας, μόνον αν η απόφαση που απέρριψε την αίτηση αυτή ως απαράδεκτη στηρίζεται στην έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής» ή της «ασφαλούς τρίτης χώρας».
- 57 Με αποφάσεις της 3ης και της 6ης Ιουνίου 2019, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης τροποποίησε την απόφαση επιστροφής που περιλαμβάνεται στην απόφαση της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής της 25ης Απριλίου 2019, όσον αφορά τη χώρα προορισμού, και διέταξε την υπό συνοδεία απομάκρυνση των FMS και FNZ προς το Αφγανιστάν.

- 58 Οι FMS και FNZ υπέβαλαν αντιρρήσεις κατά των τροποποιητικών αυτών αποφάσεων ενώπιον της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής, ενεργώντας ως αστυνομικής αρχής μετανάστευσης. Με διατάξεις της 28ης Ιουνίου 2019, οι αντιρρήσεις τους απορρίφθηκαν, χωρίς να είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής κατά των διατάξεων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 3ter, του νόμου περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών.
- 59 Οι FMS και FNZ άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, αφενός, προσφυγή με αίτημα να ακυρωθούν οι εν λόγω διατάξεις και να υποχρεωθεί η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή να διεξαγάγει νέα διαδικασία, υποστηρίζοντας, καταρχάς, ότι οι ίδιες αυτές διατάξεις συνιστούν αποφάσεις επιστροφής οι οποίες πρέπει να μπορούν να προσβληθούν ενώπιον δικαστηρίου και, περαιτέρω, ότι οι εν λόγω αποφάσεις επιστροφής δεν είναι νόμιμες. Συγκεκριμένα, κατά τους FMS και FNZ, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή όφειλε να εξετάσει επί της ουσίας την αίτησή τους για τη χορήγηση ασύλου, καθόσον δεν είχε επιτραπεί η επανεισδοχή τους στο έδαφος της Σερβίας, το δε άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου εισάγει τη νέα έννοια της «ασφαλούς χώρας διέλευσης», πράγμα που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.
- 60 Αφετέρου, οι FMS και η FNZ άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή κατά παραλείψεως στρεφόμενη κατά της πρωτοβάθμιας αστυνομικής διεύθυνσης μετανάστευσης, ζητώντας να διαπιστωθεί ότι η αρχή αυτή παρέβη τις υποχρεώσεις της παραλείποντας να τους υποδείξει χώρο διαμονής εκτός της ζώνης διέλευσης του Röszke.
- 61 Το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε τη συνεκδίκηση των δύο αυτών προσφυγών.
- 62 Το δικαστήριο αυτό εκτιμά, πρώτον, ότι ο λόγος απαραδέκτου με τον οποίο αιτιολογήθηκε η απόρριψη της αίτησης ασύλου των FMS και FNZ αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.
- 63 Παρά ταύτα, επισημαίνει, δεύτερον, ότι δεν υφίσταται κανένας κανόνας που να επιβάλλει ρητώς την αυτόματη επανάληψη της εξέτασης της αίτησης ασύλου των FMS και FNZ, έστω και αν η άρνηση της Σερβίας να τους δεχθεί κατέστησε ανίσχυρο τον λόγο απαραδέκτου με τον οποίο αιτιολογήθηκε η απόρριψη της αίτησης αυτής.
- 64 Εξάλλου, μολονότι, κατά τη διάρκεια ενδεχόμενης νέας εξέτασης, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή μπορεί να προβάλει λόγο απαραδέκτου που προβλέπεται στο άρθρο 33, παράγραφος 1, και παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2013/32, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, εντούτοις, ότι η αίτηση ασύλου μπορεί να κριθεί απαράδεκτη για τους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα 35 και 38 της οδηγίας αυτής μόνον εφόσον το ενδιαφερόμενο πρόσωπο γίνεται εκ νέου δεκτό στο έδαφος της οικείας τρίτης χώρας. Επομένως, αν δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η χώρα προς την οποία πρέπει να απομακρυνθεί το πρόσωπο αυτό δεν θα το δεχθεί εκ νέου, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή δεν μπορεί να κηρύξει την αίτηση ασύλου απαράδεκτη.
- 65 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι FMS και FNZ έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστεί η αίτησή τους για χορήγηση ασύλου και εκτιμά ότι εξακολουθούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/32.
- 66 Ως εκ τούτου, διερωτάται, τρίτον, αν οι FMS και FNZ πρέπει να θεωρούνται ως τελούντες υπό κράτηση, κατά την έννοια της οδηγίας 2013/32, και, ενδεχομένως, αν η κράτηση αυτή είναι νόμιμη, δεδομένου ότι στην περίπτωσή τους έχει παρέλθει η προθεσμία των τεσσάρων εβδομάδων του άρθρου 43, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας.
- 67 Εντούτοις, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι FMS και FNZ δεν έχουν δικαίωμα να επανεξεταστεί η αίτηση τους για χορήγηση ασύλου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, τέταρτον, αν αυτοί πρέπει να θεωρηθούν τελούντες υπό κράτηση κατά την έννοια της οδηγίας 2008/115 και αν, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, η κράτηση αυτή είναι συμβατή με το άρθρο 15 της οδηγίας αυτής.

- 68 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι η ζώνη διέλευσης του Röske, που βρίσκεται στα σύνορα μεταξύ Ουγγαρίας και Σερβίας, περιβάλλεται από περίφραξη μεγάλου ύψους με συρματόπλεγμα και περιέχει προκατασκευασμένες μεταλλικές εγκαταστάσεις με σκοπό, ιδίως, τη στέγαση των υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται στη ζώνη αυτή. Η επιφάνεια της εγκατάστασης στην οποία κατοικούν οι FMS και FNZ δεν υπερβαίνει τα 13 τ.μ., η δε εγκατάσταση αυτή διαθέτει κρεβάτια-κουκέτες και ερμάρια. Υπάρχει σε μόνιμη βάση παρουσία αστυνομικών ή ενόπλων φρουρών εντός και εκτός αυτής της ζώνης διέλευσης, καθώς και πλησίον της ως άνω περίφραξης.
- 69 Η ζώνη διέλευσης του Röske χωρίζεται σε διάφορους τομείς προοριζόμενους να στεγάσουν, χωριστά, τους αιτούντες άσυλο και τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε. Οι τομείς αυτοί χωρίζονται μεταξύ τους με περίφραξη και, ως εκ τούτου, η δυνατότητα μετάβασης από τον ένα τομέα στον άλλο είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Επιπλέον, από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-924/19 PPU προκύπτει ότι η έξοδος από έναν τομέα, με σκοπό τη μετάβαση σε άλλους τομείς, είναι δυνατή μόνο δύο φορές την εβδομάδα για μία ώρα περίπου.
- 70 Οι FMS και η FNZ δεν μπορούν να εγκαταλείψουν τον τομέα τους παρά μόνον όταν η παρουσία τους είναι αναγκαία για τις διαδικαστικές πράξεις που τους αφορούν ή όταν μετακινούνται, υπό τη συνοδεία αστυνομικών ή ενόπλων φρουρών, για τη διενέργεια ιατρικών ελέγχων ή την παροχή περίθαλψης, σε προκατασκευασμένη εγκατάσταση που βρίσκεται στη ζώνη διέλευσης ειδικώς προς τούτο. Η επικοινωνία με πρόσωπα εκτός της ζώνης αυτής –συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων τους– είναι δυνατή μόνον κατόπιν προηγούμενης άδειας. Οι FMS και FNZ δεν μπορούν να εγκαταλείψουν τη ζώνη διέλευσης του Röske προς άλλο προορισμό στην Ουγγαρία.
- 71 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η περίπτωση των FMS και FNZ διαφέρει από εκείνη επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Νοεμβρίου 2019, Ilias και Ahmed κατά Ουγγαρίας (CE:ECHR:2019:1121JUD004728715).
- 72 Επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι, κατά τον χρόνο έναρξης της εγκατάστασης των FMS και FNZ στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, αυτοί δεν ήταν, κατά τις ουγγρικές αρχές, αιτούντες άσυλο και ότι δεν εισήλθαν στον τομέα αυτό ούτε οικειοθελώς ούτε κατόπιν άφιξής τους από τη Σερβία, αλλά μετακινούμενοι από τον τομέα της ζώνης αυτής διέλευσης που προορίζεται για τους αιτούντες άσυλο.
- 73 Εξάλλου, η εγκατάσταση αυτών στη ζώνη διέλευσης του Röske πραγματοποιήθηκε χωρίς αιτιολογημένη απόφαση και χωρίς να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητά της, δεν υφίσταται μάλιστα δικαστικός έλεγχος παρέχων τη δυνατότητα αμφισβήτησης της νομιμότητάς της. Επιπλέον, κανένας εθνικός κανόνας δεν περιορίζει τη διάρκεια παραμονής στον τομέα της ζώνης διέλευσης που προορίζεται για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε.
- 74 Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι FMS και FNZ δεν μπορούν να εγκαταλείψουν νομίμως τη ζώνη διέλευσης του Röske, καθόσον η αποχώρησή τους είναι δυνατή μόνο μέσω απομάκρυνσης, αεροπορικώς, προς τη χώρα καταγωγής τους, στην οποία λαμβάνει χώρα εσωτερική ένοπλη σύρραξη και η οποία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τ. 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967. Επομένως, η αποχώρησή τους εξαρτάται αποκλειστικά από τη συνεργασία μεταξύ των ουγγρικών αρχών και των αρχών της χώρας καταγωγής τους, δεδομένου ότι οι εν λόγω προσφεύγοντες δεν μπορούν να μεταβούν στη Σερβία, καθότι εξεδόθη εις βάρος τους απόφαση επιστροφής προς τη χώρα καταγωγής τους, οι δε σερβικές αρχές αποφάσισαν να μην επιτρέψουν την επανεισδοχή τους.

- 75 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η παραμονή των FMS και FNZ στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε συνιστά κράτηση η οποία δεν είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, εκτιμά ότι, βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη, πρέπει να μπορεί, εν είδει προσωρινού μέτρου μέχρι το πέρας της διοικητικής δίκης, να υποχρεώσει την αρμόδια αρχή να υποδείξει στους FMS και FNZ χώρο διαμονής εκτός της ζώνης αυτής διέλευσης που να μη συνιστά χώρο κράτησης.
- 76 Πέμπτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την αποτελεσματικότητα της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της απόφασης με την οποία η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης μετέβαλε τη χώρα προορισμού που αναφερόταν στις αποφάσεις επιστροφής των FMS και FNZ.
- 77 Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι οι αντιρρήσεις κατά της απόφασης αυτής εξετάζονται από την αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή, μολονότι η αρχή αυτή υπάγεται στον υπουργό που είναι υπεύθυνος για την αστυνομία, ανήκει στην εκτελεστική εξουσία και, επομένως, δεν συνιστά ανεξάρτητο και αμερόληπτο όργανο και, αφετέρου, ότι η σχετική συγγρική νομοθεσία δεν επιτρέπει στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει τη διοικητική απόφαση επί των αντιρρήσεων αυτών, καθόσον ο μόνος έλεγχος σχετικά με την τελευταία αυτή απόφαση συνίσταται στην εξουσία εποπτείας της εισαγγελικής αρχής, η οποία μπορεί, ενδεχομένως, να αμφισβητήσει δικαστικώς τη νομιμότητα διοικητικής απόφασης με τέτοιο αντικείμενο.
- 78 Μια τέτοια κατάσταση έχει ως αποτέλεσμα, κατά το αιτούν δικαστήριο, να μπορεί, εν τέλει, να διατηρηθεί σε ισχύ η απόφαση με την οποία μεταβάλλεται η χώρα προορισμού που αναφέρεται στην απόφαση επιστροφής, ενώ, σε περίπτωση που πρέπει να διεξαχθεί νέα διαδικασία ασύλου σχετικά με τους FMS και FNZ, αυτοί δεν θα καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/115, αλλά από εκείνο της οδηγίας 2013/32.
- 79 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (πρωτοβάθμιο δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών Szeged, Ουγγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) [νέος λόγος απαραδέκτου]

Δύνανται οι σχετικές με τις περιπτώσεις απαραδέκτων αιτήσεων διατάξεις του άρθρου 33 της [οδηγίας 2013/32] να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους κατά την οποία αίτηση στο πλαίσιο διαδικασίας ασύλου είναι απαράδεκτη όταν ο αιτών αφίχθη στην Ουγγαρία [διερχόμενος] από χώρα στην οποία δεν υπέστη διώξεις ή δεν διέτρεχε κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή στην οποία εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας;

2) [διεξαγωγή διαδικασίας ασύλου]

- α) Έχουν το άρθρο 6 και το άρθρο 38, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2013/32], καθώς και η αιτιολογική σκέψη 34, σύμφωνα με την οποία επιβάλλεται υποχρέωση εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη, την έννοια ότι η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή κράτους μέλους πρέπει να διασφαλίζει στον αιτούντα τη δυνατότητα κίνησης της διαδικασίας ασύλου στην περίπτωση που δεν εξέτασε επί της ουσίας την αίτηση ασύλου επικαλούμενη τον λόγο απαραδέκτου που αναφέρεται στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, διέταξε δε εν συνεχεία την επιστροφή του αιτούντος σε τρίτη χώρα η οποία, εντούτοις, αρνήθηκε την επανεισδοχή του [στο έδαφός της];
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', ποιο είναι το ακριβές περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης; Συνεπάγεται την υποχρέωση διασφάλισης της δυνατότητας υποβολής νέας αίτησης ασύλου, με αποτέλεσμα να αποκλείονται οι αρνητικές συνέπειες των μεταγενέστερων αιτήσεων, όπως προβλέπει το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και το άρθρο 40 της [οδηγίας 2013/32], ή συνεπάγεται την αυτεπάγγελτη κίνηση ή διεξαγωγή της διαδικασίας ασύλου;

- γ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', λαμβανομένου επίσης υπόψη του άρθρου 38, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2013/32], δύναται το κράτος μέλος, χωρίς να έχουν μεταβληθεί τα πραγματικά περιστατικά, να εξετάσει εκ νέου το απαράδεκτο της αίτησης στο πλαίσιο αυτής της νέας διαδικασίας (με αποτέλεσμα να έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει οποιασδήποτε μορφής διαδικασία προβλέπεται στο κεφάλαιο III της οδηγίας αυτής, για παράδειγμα διά της εκ νέου εφαρμογής ενός λόγου απαραδέκτου) ή υποχρεούται να εξετάσει την ουσία της αίτησης ασύλου όσον αφορά τη χώρα καταγωγής;
- δ) Συνάγεται από το άρθρο 33, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', καθώς και από τα άρθρα 35 και 38 της [οδηγίας 2013/32], σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη, ότι η επανεισδοχή στην τρίτη χώρα αποτελεί σωρευτική προϋπόθεση για την εφαρμογή των αντίστοιχων λόγων απαραδέκτου, ήτοι για τη λήψη απόφασης ερειδόμενης σε έναν τέτοιο λόγο ή αρκεί η διαπίστωση ότι συντρέχει η εν λόγω προϋπόθεση μόνο κατά τη στιγμή της εκτέλεσης της εν λόγω απόφασης;
- 3) [ζώνη διέλευσης ως τόπος κράτησης στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου] [Το τρίτο προδικαστικό ερώτημα είναι κρίσιμο] σε περίπτωση που κριθεί, βάσει των απαντήσεων στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, ότι πρέπει να διεξαχθεί διαδικασία ασύλου.
- α) Έχει το άρθρο 43 της [οδηγίας 2013/32] την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους που επιτρέπει την κράτηση του αιτούντος σε ζώνη διέλευσης για χρονικό διάστημα άνω των τεσσάρων εβδομάδων;
- β) Έχει το άρθρο 2, στοιχείο η', της [οδηγίας 2013/33] που εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 26 της [οδηγίας 2013/32], σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, την έννοια ότι συνιστά κράτηση η παραμονή σε ζώνη διέλευσης υπό περιστάσεις παρόμοιες προς εκείνες της κύριας δίκης (ζώνη από την οποία δεν είναι νομίμως δυνατή η με ίδια πρωτοβουλία αποχώρηση προς ουδεμία κατεύθυνση) πέραν του χρονικού διαστήματος των τεσσάρων εβδομάδων το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 43 της [οδηγίας 2013/32];
- γ) Συνάδει προς το άρθρο 8 της [οδηγίας 2013/33], που εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 26 της [οδηγίας 2013/32], το γεγονός ότι ο αιτών κρατείται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του προβλεπόμενου στο άρθρο 43 της [οδηγίας 2013/32] ορίου των τεσσάρων εβδομάδων, αποκλειστικά για τον λόγο ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του (στέγασης και διατροφής) λόγω έλλειψης μέσων βιοπορισμού;
- δ) Συνάδει προς τα άρθρα 8 και 9 της [οδηγίας 2013/33], που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 26 της [οδηγίας 2013/32], το γεγονός ότι η παραμονή που συνιστά *de facto* κράτηση για χρονικό διάστημα υπερβαίνον την προβλεπόμενη στο άρθρο 43 της [οδηγίας 2013/32] διάρκεια τεσσάρων εβδομάδων, δεν διατάχθηκε με απόφαση περί κράτησης, ότι δεν διασφαλίζεται για τον αιτούντα κανένα ένδικο βοήθημα για την προσβολή της νομιμότητας της κράτησης και της διατήρησής της, ότι η *de facto* κράτηση επιβάλλεται χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα ή η αναλογικότητά της ή η εφαρμογή πιθανών εναλλακτικών λύσεων, και ότι δεν προσδιορίζεται η ακριβής διάρκεια και η λήξη της κράτησης;
- ε) Έχει το άρθρο 47 του Χάρτη την έννοια ότι, όταν δικαστήριο κράτους μέλους βρεθεί ενώπιον προφανώς παράνομης κράτησης δύναται, ως προσωρινό μέτρο, μέχρι το πέρας της διοικητικής δίκης, να υποχρεώσει την αρχή να υποδείξει στον υπήκοο τρίτης χώρας τόπο διαμονής εκτός της οικείας ζώνης διέλευσης ο οποίος δεν αποτελεί χώρο κράτησης;
- 4) [ζώνη διέλευσης ως τόπος κράτησης στο πλαίσιο διαδικασίας της αστυνομικής διεύθυνσης μετανάστευσης] [Το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα είναι κρίσιμο] αν κριθεί, βάσει των απαντήσεων στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, ότι πρέπει να κινηθεί διαδικασία από την αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης και όχι διαδικασία ασύλου.
- α) Έχουν οι αιτιολογικές σκέψεις 17 και 24, καθώς και το άρθρο 16 της [οδηγίας 2008/115], σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, την έννοια ότι η παραμονή σε ζώνη διέλευσης υπό περιστάσεις παρόμοιες προς εκείνες της κύριας δίκης (ζώνη από την οποία δεν είναι νομίμως δυνατή η με ίδια πρωτοβουλία αποχώρηση προς ουδεμία κατεύθυνση) συνιστά στέρηση της ατομικής ελευθερίας υπό την έννοια των εν λόγω διατάξεων;

- β) Συνάδει με την αιτιολογική σκέψη 16 και με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της [οδηγίας 2008/115], σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το γεγονός ότι ο αιτών που είναι υπήκοος τρίτης χώρας κρατείται αποκλειστικά για τον λόγο ότι έχει ληφθεί εις βάρος του μέτρο επιστροφής και ότι ο ίδιος δεν διαθέτει μέσα βιοπορισμού για την κάλυψη των αναγκών του (στέγασης και διατροφής);
- γ) Συνάδει με την αιτιολογική σκέψη 16 και με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της [οδηγίας 2008/115], σε συνδυασμό με το άρθρο 6, το άρθρο 47 και το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το γεγονός ότι η παραμονή που συνιστά *de facto* κράτηση δεν διατάχθηκε με απόφαση περί κράτησης, ότι δεν παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας κανένα ένδικο βοήθημα για την προσβολή της νομιμότητας της κράτησης και της διατήρησής της, καθώς και το γεγονός ότι η *de facto* κράτηση επιβάλλεται χωρίς να έχει εξετασθεί η αναγκαιότητα ή η αναλογικότητά της ή η εφαρμογή πιθανών εναλλακτικών λύσεων;
- δ) Έχουν το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 4 έως 6, και η αιτιολογική σκέψη 16 της [οδηγίας 2008/115], σε συνδυασμό με τα άρθρα 1, 4, 6 και 47 του Χάρτη, την έννοια ότι αντιτίθενται σε συνέχιση της κράτησης της οποίας δεν προσδιορίζεται ούτε η ακριβής διάρκεια ούτε η λήξη;
- ε) Έχει το δίκαιο της Ένωσης την έννοια ότι, όταν δικαστήριο κράτους μέλους βρεθεί ενώπιον προφανώς παράνομης κράτησης, δύναται, ως προσωρινό μέτρο, μέχρι το πέρας της διοικητικής δίκης, να διατάξει την αρχή να υποδείξει στον υπήκοο τρίτης χώρας τόπο διαμονής εκτός της ζώνης διέλευσης ο οποίος δεν αποτελεί χώρο κράτησης;
- 5) [αποτελεσματική δικαστική προστασία όσον αφορά την απόφαση με την οποία μεταβάλλεται η χώρα επιστροφής]

Έχει το άρθρο 13 της [οδηγίας 2008/115], δυνάμει του οποίου παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας αποτελεσματικό μέσο έννομης προστασίας το οποίο του επιτρέπει να προσφεύγει κατά των “αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή”, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι, όταν το μέσο που προβλέπεται στην εσωτερική έννομη τάξη δεν είναι αποτελεσματικό, η προσφυγή κατά της απόφασης με την οποία μεταβάλλεται η χώρα επιστροφής πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον άπαξ σε δικαστικό έλεγχο;»

Η υπόθεση C-925/19 PPU

- 80 Ο SA και το ανήλικο τέκνο του, SA junior, είναι Ιρανοί υπήκοοι. Στις 5 Δεκεμβρίου 2018, υπέβαλαν αίτηση ασύλου ενώπιον της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής, στη ζώνη διελεύσεως του Röszke.
- 81 Προς στήριξη της αιτήσεώς τους, ο SA υποστήριξε ότι εγκατέλειψε την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν δύομισι έτη νωρίτερα, διότι είχε διαζευχθεί τη σύζυγό του, ότι είχε προσεγγίσει τη χριστιανή θρησκεία, χωρίς ωστόσο να βαπτιστεί, και ότι, κατά την παιδική του ηλικία, υπήρξε θύμα σεξουαλικής βίας από μέλη της οικογένειάς του. Διευκρίνισε επίσης ότι οι λόγοι που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του δεν είναι πολιτικοί ούτε συνδέονται με ενδεχόμενη συμμετοχή σε μειονοτική εθνοτική ή θρησκευτική κοινότητα και ότι είχε φτάσει στην Ουγγαρία μέσω Τουρκίας, Βουλγαρίας και Σερβίας.
- 82 Δήλωσε επίσης ότι, αφού εγκατέλειψε την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν για την Τουρκία, όπου παρέμεινε δέκα ημέρες, χωρίς να ζητήσει άσυλο στη χώρα αυτή, διέμεινε περίπου τρεις μήνες στη Βουλγαρία. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι, αφού πληροφορήθηκε ότι θα επέστρεφε στο Ιράν αν δεν κατέθετε στη Βουλγαρία αίτηση διεθνούς προστασίας, υπέβαλε εκεί, παρά τη βούλησή του, αίτηση ασύλου. Επιπλέον, δήλωσε ότι διέμεινε και στη Σερβία επί δύο και πλέον έτη, χωρίς να υποβάλει εκεί αίτηση ασύλου.
- 83 Στις 5 Δεκεμβρίου 2018, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή όρισε τη ζώνη διέλευσης του Röszke ως τόπο διαμονής των SA και SA junior, όπου και βρίσκονται ακόμη.

- 84 Με διοικητική απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2019, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή απέρριψε, δυνάμει του άρθρου 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, την αίτηση ασύλου των SA και SA junior ως απαράδεκτη, χωρίς να εξετάσει τη βασιμότητά της και έκρινε ότι η αρχή της μη επαναπροώθησης δεν είχε εφαρμογή στην περίπτωση τους. Διέταξε την απομάκρυνσή τους προς τη Σερβία, επισημαίνοντας ότι δεν ήταν εκτεθειμένοι σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή σε διώξεις στην Τουρκία, τη Βουλγαρία και τη Σερβία και ότι εκεί εξασφαλίζεται υπέρ αυτών επαρκές επίπεδο προστασίας.
- 85 Οι SA και SA junior άσκησαν προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου διοικητικών και εργατικών διαφορών Βουδαπέστης-Πρωτεύουσας), η οποία απορρίφθηκε με απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, χωρίς το ως άνω δικαστήριο να αποφανθεί επί της βασιμότητας της αίτησής τους για τη χορήγηση ασύλου.
- 86 Με απόφαση της 27ης Μαρτίου 2019, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης επέβαλε στους SA και SA junior την υποχρέωση να διαμείνουν στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röszke για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 62, παράγραφος 3bis, του νόμου περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι λόγοι που αιτιολογούν μια τέτοια απόφαση δεν μνημονεύονται στην απόφαση αυτή.
- 87 Την ίδια ημέρα, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης επικοινωνήσε με το αρμόδιο για την επιστροφή στη Σερβία αστυνομικό όργανο, προκειμένου αυτό να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την επανεισδοχή των SA και SA junior στη Σερβία.
- 88 Την 1η Απριλίου 2019, το αρμόδιο αστυνομικό όργανο γνωστοποίησε στην πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης την απόφαση της Σερβίας να μην επιτρέψει την επανεισδοχή των SA και της SA junior στο έδαφός της για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτίθενται στη σκέψη 55 της παρούσας απόφασης.
- 89 Από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-925/19 PPU προκύπτει ότι, μολονότι η Σερβία δεν επέτρεψε την επανεισδοχή των SA και SA junior στο έδαφός της, η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή δεν εξέτασε τη βασιμότητα της αίτησής τους για χορήγηση ασύλου.
- 90 Με απόφαση της 17ης Απριλίου 2019, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης τροποποίησε την απόφαση επιστροφής που περιλαμβάνεται στην απόφαση της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής της 12ης Φεβρουαρίου 2019 όσον αφορά τη χώρα προορισμού, και διέταξε την υπό συνοδεία απομάκρυνση των SA και SA junior προς την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν.
- 91 Οι ανωτέρω υπέβαλαν αντιρρήσεις κατά της τροποποιητικής αυτής απόφασης ενώπιον της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής, ενεργούσας ως αστυνομικής αρχής μετανάστευσης. Με διάταξη της 17ης Μαΐου 2019, οι αντιρρήσεις τους απορρίφθηκαν.
- 92 Οι SA και η SA junior άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου δύο προσφυγές πανομοιότυπες με εκείνες που άσκησαν οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση C-924/19 PPU, όπως αυτές αναφέρονται στις σκέψεις 59 και 60 της παρούσας απόφασης.
- 93 Το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να συνεκδικάσει τις δύο αυτές προσφυγές και, για λόγους κατ' ουσίαν ταυτόσημους με εκείνους που εκτίθενται στις σκέψεις 62 έως 78 της παρούσας απόφασης, να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ίδια προδικαστικά ερωτήματα με εκείνα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υπόθεσης C-924/19 PPU, όπως εκτίθενται στη σκέψη 79 της παρούσας απόφασης.

Επί της επείγουσας διαδικασίας

- 94 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εξεταστούν οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 95 Προς στήριξη του αιτήματός του, το δικαστήριο αυτό υποστήριξε ότι οι FMS, FNZ, SA και SA junior (στο εξής: προσφεύγοντες των κυρίων δικών) στερούνται επί του παρόντος, *de facto*, την ελευθερία τους.
- 96 Επιπλέον, κατά το εν λόγω δικαστήριο, οι συνθήκες κράτησης των FMS και FNZ είναι έτι δυσχερέστερες καθόσον αυτοί είναι, αντιστοίχως, 63 και 58 ετών, ο ένας εξ αυτών είναι διαβητικός και η εν τοις πράγμασι κράτησή τους διαρκεί από τις 17 Μαΐου 2019. Το ίδιο δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι ο SA junior είναι ανήλικος του οποίου η πνευματική και ψυχική υγεία επιδεινώθηκε από τότε που διαμένει, μαζί με τον πατέρα του, στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röszke για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε.
- 97 Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι οι απαντήσεις του Δικαστηρίου στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα θα έχουν άμεση και καθοριστική επιρροή στην έκβαση των υποθέσεων των κυρίων δικών, ιδίως για τη συνέχιση της κράτησης των προσφευγόντων των κυρίων δικών.
- 98 Συναφώς, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των οδηγιών 2008/115, 2013/32 και 2013/33, οι οποίες εμπίπτουν στον τίτλο V του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Ως εκ τούτου, οι αιτήσεις αυτές μπορούν να υπαχθούν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία.
- 99 Όσον αφορά, δεύτερον, την προϋπόθεση του επείγοντος, υπογραμμίζεται, κατά πρώτον, ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται ιδίως όταν ο ενδιαφερόμενος στην υπόθεση της κύριας δίκης στερείται επί του παρόντος την ελευθερία του και η συνέχιση της κράτησής του εξαρτάται από την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Συναφώς, η κατάσταση του ενδιαφερομένου πρέπει να εκτιμάται ως έχει κατά την ημερομηνία εξέτασης του αιτήματος για υπαγωγή της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην επείγουσα διαδικασία (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2016, *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 100 Κατά πάγια νομολογία, η κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας σε κέντρο κράτησης, είτε κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησής του για την παροχή διεθνούς προστασίας είτε όταν λαμβάνει χώρα με σκοπό την απομάκρυνσή του, συνιστά μέτρο στερητικό της ελευθερίας (αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2012, *Adil*, C-278/12 PPU, EU:C:2012:508, σκέψεις 34 και 35, της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, *G. και R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψεις 23 και 25, της 15ης Φεβρουαρίου 2016, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψεις 40 και 41, της 17ης Μαρτίου 2016, *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, σκέψεις 31 και 35, και διάταξη της 5ης Ιουλίου 2018, *C κ.λπ.*, C-269/18 PPU, EU:C:2018:544, σκέψεις 35 και 37).
- 101 Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση C-924 PPU και οι προσφεύγοντες στην υπόθεση C-925 PPU διαμένουν, από τις 17 Μαΐου 2019 και από τις 27 Μαρτίου 2019, αντιστοίχως, στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röszke για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε.
- 102 Οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν, μεταξύ άλλων, το ζήτημα αν η παραμονή των προσφευγόντων των κυρίων δικών στον τομέα αυτό συνιστά «κράτηση», κατά την έννοια της οδηγίας 2008/115 ή των οδηγιών 2013/32 και 2013/33, και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν η κράτηση αυτή είναι σύμφωνη προς τις εγγυήσεις που επιβάλλουν οι εν λόγω οδηγίες.

- 103 Επομένως, αφενός, το ζήτημα κατά πόσον υφίσταται στέρηση της ελευθερίας, από το οποίο εξαρτάται η κίνηση της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας στις υπό κρίση υποθέσεις, συνδέεται άρρηκτα με την εξέταση των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις αυτές και, αφετέρου, η συνέχιση της παραμονής των προσφευγόντων των κυρίων δικών στον τομέα της ζώνης διέλευσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε εξαρτάται από την απάντηση που θα δοθεί στα ερωτήματα αυτά.
- 104 Κατά δεύτερον, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι επί του παρόντος έχουν εκδοθεί αποφάσεις κατά των προσφευγόντων των κυρίων δικών με τις οποίες υποχρεώνονται να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους και, ως εκ τούτου, οι προσφεύγοντες ενδέχεται να μεταφερθούν σε αυτές σε σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ, κατά το αιτούν δικαστήριο, η βασιμότητα των λόγων που δικαιολογούν την αίτηση ασύλου των εν λόγω προσφευγόντων ουδέποτε εξετάστηκε από δικαστήριο.
- 105 Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, κατ' εφαρμογήν των αποφάσεων αυτών, οι οποίες επιβεβαιώθηκαν με διατάξεις των οποίων ζητείται η ακύρωση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης να απομακρυνθούν προς τη χώρα καταγωγής τους πριν από το πέρας μη επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, λόγω δε της απομάκρυνσης αυτής να εκτεθούν σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 18 και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη.
- 106 Κατά τρίτον, από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-925/19 PPU προκύπτει επίσης ότι ένας από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση αυτή είναι ανήλικος, του οποίου η πνευματική και ψυχική υγεία επιδεινώνεται λόγω της διαμονής του στη ζώνη διέλευσης του Röszke. Ως εκ τούτου, καθυστέρηση στην έκδοση δικαστικής απόφασης θα παρέτεινε την τρέχουσα κατάσταση και θα ενείχε επομένως τον κίνδυνο να υποστεί σοβαρή ή ακόμη και ανεπανόρθωτη βλάβη η ανάπτυξη του ανηλίκου αυτού (πρβλ. απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2018, UD, C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, σκέψη 26).
- 107 Υπό τις συνθήκες αυτές, και λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν καθοριστικά τόσο την παραμονή των προσφευγόντων της κύριας δίκης στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röszke για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, όσο και τον δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες διατάσσονται να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, το πέμπτο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε, στις 22 Ιανουαρίου 2020, κατόπιν πρότασης του εισηγητή δικαστή, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να κάνει δεκτό το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου περί εξέτασης των υπό κρίση αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.
- 108 Επίσης, αποφασίστηκε η αναπομπή των υπό κρίση υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου προκειμένου να ανατεθεί η εκδίκασή τους στο τμήμα μείζονος συνθέσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

- 109 Με το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια, αφενός, ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας η μεταβολή, από διοικητική αρχή, της χώρας προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής μπορεί να προσβληθεί από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο της τρίτης χώρας μόνο μέσω προσφυγής που ασκείται ενώπιον διοικητικής αρχής, οι αποφάσεις της οποίας δεν είναι δεκτικές ένδικης προσφυγής, και, αφετέρου, ότι επιβάλλει, υπό τέτοιες περιστάσεις, στο δικαστήριο αυτό, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί της ένδικης προσφυγής προς αμφισβήτηση της νομιμότητας της εν λόγω μεταβολής, της οποίας έχει επιληφθεί.

- 110 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, προκαταρκτικώς, ότι, κατά τις αποφάσεις περί παραπομπής, αφού η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή απέρριψε ως απαράδεκτες τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας των προσφευγόντων των κυρίων δικών και εξέδωσε, συγχρόνως, τις αποφάσεις επιστροφής με τις οποίες υποχρεώνονται να εγκαταλείψουν το ουγγρικό έδαφος και να μεταβούν στη Σερβία, η πρωτοβάθμια αστυνομική διεύθυνση μετανάστευσης τροποποίησε τις τελευταίες αυτές αποφάσεις διατάσσοντας τους εν λόγω προσφεύγοντες να εγκαταλείψουν το ουγγρικό έδαφος και να μεταβούν στη χώρα καταγωγής τους, ήτοι στο Αφγανιστάν όσον αφορά τους FMS και FNZ και στο Ιράν όσον αφορά τους SA και SA junior. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει, επιπλέον, ότι οι προσφεύγοντες μπόρεσαν να προσβάλουν τις εν λόγω τροποποιητικές αποφάσεις μόνον προβάλλοντας αντιρρήσεις κατά των αποφάσεων αυτών ενώπιον της αρχής του άρθρου 65, παράγραφος 3ter, του νόμου περί εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών και ότι, σύμφωνα με την τελευταία περίοδο της διάταξης αυτής, οι αποφάσεις με τις οποίες η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή, ενεργούσα ως αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή, απέρριψε τις αντιρρήσεις που προέβαλαν οι εν λόγω προσφεύγοντες είναι απρόσβλητες.
- 111 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 διασφαλίζει στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας αποτελεσματικό μέσο παροχής έννομης προστασίας προκειμένου να προσβάλει τις αποφάσεις επιστροφής, τις αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου στο έδαφος των κρατών μελών και τις αποφάσεις απομάκρυνσης, ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή αρμόδιου οργάνου που απαρτίζεται από μέλη αμερόληπτα και απολαύοντα εχέγγυα ανεξαρτησίας.
- 112 Πρώτον, πρέπει να εξεταστεί αν η απόφαση για τη μεταβολή της χώρας προορισμού που αναφέρεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής αποτελεί μία από τις αποφάσεις κατά των οποίων η διάταξη αυτή διασφαλίζει αποτελεσματικό μέσο παροχής έννομης προστασίας.
- 113 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης επιβάλλεται η συνεκτίμηση όχι μόνον του γράμματός της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και των σκοπών που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, του ιστορικού της θέσπισής της (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 114 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, δυνάμει του άρθρου 3, σημείο 4, της οδηγίας 2008/115, ως «απόφαση επιστροφής» νοείται διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται ή αναφέρεται υποχρέωση επιστροφής. Κατά το άρθρο 3, σημείο 3, της ίδιας οδηγίας, η εν λόγω υποχρέωση επιστροφής επιβάλλει στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο να επιστρέψει είτε στη χώρα καταγωγής του είτε σε χώρα διέλευσης είτε σε άλλη τρίτη χώρα στην οποία αποφασίζει να επιστρέψει εθελοντικά και στο έδαφος της οποίας θα γίνει δεκτός.
- 115 Επομένως, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 3, σημείο 4, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ότι η επιβολή ή η αναφορά υποχρέωσης επιστροφής συνιστά ένα από τα δύο συστατικά στοιχεία της απόφασης επιστροφής, δεδομένου ότι μια τέτοια υποχρέωση επιστροφής δεν μπορεί να νοηθεί, λαμβανομένου υπόψη του σημείου 3 του άρθρου αυτού, χωρίς τον προσδιορισμό του προορισμού, ο οποίος πρέπει να είναι μία από τις χώρες που διαλαμβάνονται στο ως άνω σημείο 3.
- 116 Επομένως, όταν η αρμόδια εθνική αρχή μεταβάλλει τη χώρα προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής, επιφέρει μια τόσο ουσιώδη τροποποίηση της εν λόγω απόφασης επιστροφής ώστε πρέπει να θεωρηθεί ότι εξέδωσε νέα απόφαση επιστροφής, κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 4, της οδηγίας 2008/115.
- 117 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από την ανάλυση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή.

- 118 Επομένως, δυνάμει του άρθρου 5 της οδηγίας 2008/115, όταν η αρμόδια εθνική αρχή προτίθεται να εκδώσει απόφαση επιστροφής, οφείλει, μεταξύ άλλων, να τηρεί την αρχή της μη επαναπροώθησης [πρβλ. αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, σκέψη 49, και της 8ης Μαΐου 2018, Κ.Α. κ.λπ. (Οικογενειακή επανένωση στο Βέλγιο), C-82/16, EU:C:2018:308, σκέψη 103].
- 119 Όπως, όμως, επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 84 των προτάσεών του, η τήρηση της αρχής αυτής αξιολογείται σε συνάρτηση με τη χώρα προς την οποία πρόκειται να διαταχθεί η επιστροφή του ενδιαφερομένου. Επομένως, πριν από τη μεταβολή της χώρας προορισμού, η αρμόδια εθνική αρχή οφείλει να προβεί σε νέα αξιολόγηση της τήρησης της αρχής της μη επαναπροώθησης, διαφορετική από εκείνη στην οποία έπρεπε να προβεί κατά την έκδοση της προγενέστερης απόφασης επιστροφής.
- 120 Επιπλέον, αντιθέτως προς όσα φαίνεται να υποστηρίζει η Ουγγρική Κυβέρνηση, η τροποποίηση προγενέστερης απόφασης επιστροφής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόφαση απομάκρυνσης εκδοθείσα κατόπιν της ως άνω αποφάσεως επιστροφής, κατά την έννοια του άρθρου 8 της οδηγίας 2008/115. Πράγματι, από το εν λόγω άρθρο 8 προκύπτει ότι η απόφαση απομάκρυνσης λαμβάνεται προς εκτέλεση της απόφασης επιστροφής και, ως εκ τούτου, πρέπει να σέβεται το περιεχόμενο της τελευταίας αυτής απόφασης. Ως εκ τούτου, η απόφαση απομάκρυνσης δεν μπορεί να μεταβάλει τη χώρα προορισμού την οποία μνημονεύει η απόφαση επιστροφής την οποία αυτή εκτελεί.
- 121 Η ερμηνεία που προκρίθηκε στη σκέψη 116 της παρούσας απόφασης συνάδει επίσης με τον σκοπό της οδηγίας 2008/115, ο οποίος συνίσταται στην καθιέρωση αποτελεσματικής πολιτικής περί απομάκρυνσης και επαναπατρισμού με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ενδιαφερομένων (απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 122 Συγκεκριμένα, η εξομοίωση της απόφασης με την οποία μεταβάλλεται η χώρα προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής με νέα απόφαση επιστροφής έχει ως συνέπεια ότι η αρμόδια εθνική αρχή οφείλει, όταν προτίθεται να προβεί σε τέτοια τροποποίηση της απόφασης επιστροφής, να μεριμνά για την τήρηση όλων των διαδικαστικών κανόνων που προβλέπονται στην οδηγία 2008/115 και διέπουν την έκδοση απόφασης επιστροφής. Επομένως, η εξομοίωση αυτή διασφαλίζει εφαρμογή της πολιτικής απομάκρυνσης και επαναπατρισμού η οποία είναι αποτελεσματική και συγχρόνως σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου.
- 123 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η μεταβολή της χώρας προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής συνιστά νέα απόφαση επιστροφής, κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 4, της οδηγίας 2008/115, κατά της οποίας ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας πρέπει να διαθέτει αποτελεσματικό μέσο παροχής έννομης προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.
- 124 Συνεπώς, πρέπει, δεύτερον, να προσδιοριστεί η φύση του μέσου παροχής έννομης προστασίας το οποίο διασφαλίζει το ως άνω άρθρο 13, παράγραφος 1.
- 125 Συναφώς, κατά πρώτον, από το ίδιο το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει σαφώς ότι ένα τέτοιο μέσο παροχής έννομης προστασίας πρέπει να μπορεί να ασκηθεί από το πρόσωπο το οποίο αφορά η απόφαση επιστροφής. Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς όσα φαίνεται να υποστηρίζει η Ουγγρική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι υφίσταται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, γενική εξουσία εποπτείας της νομιμότητας των αποφάσεων επιστροφής, η οποία αναγνωρίζεται υπέρ της εισαγγελικής αρχής και παρέχει τη δυνατότητα σε αυτήν και μόνον να προσβάλει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, μια τέτοια απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων, δεν συνιστά μέσο παροχής έννομης προστασίας που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115.

- 126 Κατά δεύτερον, μολονότι από το γράμμα του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ότι οι αποφάσεις επιστροφής πρέπει να μπορούν να προσβληθούν με αποτελεσματικό μέσο παροχής έννομης προστασίας ενώπιον δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή οργάνου που απαρτίζεται από μέλη αμερόληπτα και απολαμβάνοντας εγγύς ανεξαρτησίας, το γράμμα αυτό και μόνον δεν επιτρέπει τη συναγωγή άλλων συμπερασμάτων όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της «διοικητικής αρχής» η οποία καλείται, ενδεχομένως, να επιληφθεί τέτοιου μέσου παροχής έννομης προστασίας κατά απόφασης επιστροφής.
- 127 Πάντως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι τα χαρακτηριστικά του αποτελεσματικού μέσου παροχής έννομης προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 47 του Χάρτη, βάσει του οποίου κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπει το εν λόγω άρθρο (αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 2014, *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, σκέψη 45, και της 19ης Ιουνίου 2018, *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 52).
- 128 Επομένως, μολονότι είναι αληθές ότι, κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν με τη νομοθεσία τους ότι οι αποφάσεις επιστροφής προσβάλλονται ενώπιον άλλων αρχών πλην των δικαστικών, εντούτοις η ευχέρεια αυτή πρέπει να ασκείται τηρουμένου του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 94 των προτάσεων του, απαιτεί να υπόκειται η απόφαση μιας αρχής η οποία, αυτή καθεαυτήν, δεν πληροί τις προϋποθέσεις που επιβάλλει το ως άνω άρθρο σε μεταγενέστερο έλεγχο από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο έχει, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα να εξετάσει όλα τα κρίσιμα ζητήματα (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2017, *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:373, σκέψη 55, και της 13ης Δεκεμβρίου 2017, *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, σκέψη 39).
- 129 Ως εκ τούτου, το άρθρο 47 του Χάρτη επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν, σε κάποιο στάδιο της διαδικασίας, τη δυνατότητα να αχθεί ενώπιον δικαστηρίου από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας κάθε αμφισβήτηση που αφορά απόφαση επιστροφής εκδοθείσα από διοικητική αρχή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2017, *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, σκέψη 41).
- 130 Επομένως, εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας ο αποδέκτης διοικητικής απόφασης επιστροφής δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητά της ενώπιον ενός τουλάχιστον δικαιοδοτικού οργάνου δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 και του άρθρου 47 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 131 Εν προκειμένω, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι, δυνάμει της σχετικής εθνικής ρύθμισης, μπορούν να προβληθούν αντιρρήσεις κατά διοικητικής απόφασης που τροποποιεί αρχική απόφαση επιστροφής μόνον ενώπιον της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής και ότι η απόφαση με την οποία η αρχή αυτή απορρίπτει τις ως άνω αντιρρήσεις δεν μπορεί να προσβληθεί με οποιονδήποτε τρόπο.
- 132 Ως εκ τούτου, μια τέτοια ρύθμιση είναι συμβατή με το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 μόνον αν η αρχή που αποφαινεται επί των εν λόγω αντιρρήσεων μπορεί να θεωρηθεί δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, πράγμα που προϋποθέτει ότι η ως άνω αρχή πληροί την απαίτηση ανεξαρτησίας, κατά το άρθρο αυτό [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψεις 37 και 41, της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 52 και 53, της 19ης Νοεμβρίου 2019, *A. K. κ.λπ.* (Ανεξαρτησία του

πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 120 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψεις 56 και 57].

- 133 Από τις υποβληθείσες στο Δικαστήριο δικογραφίες προκύπτει ότι τούτο δεν ισχύει.
- 134 Συγκεκριμένα, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή τελεί υπό την εποπτεία του υπουργού που είναι υπεύθυνος για την αστυνομία και, ως εκ τούτου, υπάγεται στην εκτελεστική εξουσία.
- 135 Ωστόσο, η εξωτερική πτυχή της απαίτησης ανεξαρτησίας που χαρακτηρίζει ένα δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη προϋποθέτει ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους [αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 121, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 136 Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών που χαρακτηρίζει τη λειτουργία ενός κράτους δικαίου, η ανεξαρτησία των δικαστηρίων πρέπει να διασφαλίζεται έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας [αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 124].
- 137 Επομένως, εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι απόφαση όπως αυτή που περιγράφεται στη σκέψη 123 της παρούσας απόφασης πρέπει να προσβληθεί από τον ενδιαφερόμενο ενώπιον αρχής η οποία δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 47 του Χάρτη, χωρίς να διασφαλίζεται μεταγενέστερος δικαστικός έλεγχος της απόφασης της αρχής αυτής, δεν συνάδει με το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 και, επιπλέον, δεν λαμβάνει υπόψη το ουσιαστικό περιεχόμενο του δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθόσον στερεί από τον ενδιαφερόμενο κάθε ένδικο βοήθημα κατά απόφασης επιστροφής που τον αφορά [βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 72, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 165].
- 138 Τρίτον, πρέπει να εξεταστεί αν το δίκαιο της Ένωσης επιτρέπει, υπό τις περιστάσεις αυτές, στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί των προσφυγών που άσκησαν ενώπιόν του οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών με αίτημα την ακύρωση των αποφάσεων με τις οποίες η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή, ενεργούσα ως αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αστυνομική αρχή, απέρριψε τις αντιρρήσεις τους κατά των διοικητικών αποφάσεων με τις οποίες υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.
- 139 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί, κατά πρώτον, ότι, δυνάμει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, σε περίπτωση που είναι αδύνατη η σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, κάθε εθνικός δικαστής που επιλαμβάνεται αρμοδίως μιας υπόθεσης έχει την υποχρέωση, ως όργανο κράτους μέλους, να αφήνει ανεφάρμοστη κάθε διάταξη του εθνικού δικαίου που αντιβαίνει προς διάταξη του δικαίου της Ένωσης η οποία έχει άμεσο αποτέλεσμα στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί [αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2019, Porfawski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψεις 58 και 61, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψεις 160 και 161].

- 140 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το ίδιο το άρθρο 47 του Χάρτη αρκεί αφ' εαυτού και δεν χρήζει διευκρινίσεων από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου προκειμένου να απονείμει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί αυτό καθεαυτό [αποφάσεις της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 78, της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 56, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 162].
- 141 Το ίδιο ισχύει και για το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά του μέσου παροχής έννομης προστασίας που προβλέπεται στη διάταξη αυτή πρέπει να καθορίζονται τηρουμένου του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο αποτελεί επιβεβαίωση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψεις 55 και 56, και της 19 Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 163].
- 142 Κατά δεύτερον, μολονότι, ελλείψει σχετικής ρύθμισης του δικαίου της Ένωσης, απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίζει τα αρμόδια δικαστήρια και να θεσπίζει τους δικονομικούς κανόνες περί άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων που παρέχονται στους πολίτες βάσει της έννομης τάξης της Ένωσης, τα κράτη μέλη, πάντως, φέρουν την ευθύνη να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, τον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων αυτών, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 115].
- 143 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι μολονότι το δίκαιο της Ένωσης δεν υποχρεώνει, κατ' αρχήν, τα κράτη μέλη να καθιερώνουν, ενώπιον των εθνικών τους δικαιοδοτικών οργάνων, άλλα μέσα ένδικης προστασίας από εκείνα που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, προκειμένου να εξασφαλισθεί η προάσπιση των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, σκέψη 40, και της 24ης Οκτωβρίου 2018, ΧC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψη 51), η κατάσταση είναι, εντούτοις, διαφορετική αν από την οικονομία της επίμαχης εθνικής έννομης τάξης προκύπτει ότι δεν υφίσταται κανένα μέσο ένδικης προστασίας που να καθιστά δυνατή, έστω και παρεμπιπτόντως, τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης ή, επίσης, αν το μόνο μέσο πρόσβασης στη δικαιοσύνη είναι να αναγκαστούν οι πολίτες να παραβιάσουν τον νόμο (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, σκέψη 41, και της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 104).
- 144 Ως εκ τούτου, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να κρίνουν ότι έχουν αρμοδιότητα να αποφανθούν επί προσφυγής ασκηθείσας από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προκειμένου να προστατεύσει τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται υπέρ αυτού από το δίκαιο της Ένωσης, εάν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν προβλέπουν τέτοιο μέσο ένδικης προστασίας σε παρόμοια περίπτωση (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 3ης Δεκεμβρίου 1992, Oleificio Borelli κατά Επιτροπής, C-97/91, EU:C:1992:491, σκέψη 13, και της 19ης Δεκεμβρίου 2018, Berlusconi και Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, σκέψη 46).
- 145 Επομένως, το γεγονός ότι στο δίκαιο του οικείου κράτους μέλους δεν υφίσταται μέσο ένδικης προστασίας που να καθιστά δυνατό τον έλεγχο της νομιμότητας, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, διοικητικής απόφασης επιστροφής, όπως αυτή που περιγράφεται στη σκέψη 123 της παρούσας απόφασης, δεν μπορεί να απαλλάξει τον εθνικό δικαστή από την υποχρέωσή του να

διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115, το οποίο, δεδομένου ότι έχει άμεσο αποτέλεσμα, μπορεί να αποτελέσει, αφ' εαυτού, άμεσα εφαρμοστέα βάση αρμοδιότητας, όταν δεν έχει μεταφερθεί ορθώς στην εθνική έννομη τάξη.

- 146 Συνεπώς, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλουν στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί των προσφυγών που άσκησαν οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών κατά των αποφάσεων της αρμόδιας για θέματα ασύλου αρχής με τις οποίες απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις τους κατά των διοικητικών αποφάσεων με τις οποίες υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και να αφήσει, εν ανάγκη, ανεφάρμοστη οποιαδήποτε εθνική διάταξη του απαγορεύει να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 74 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 147 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πέμπτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας η μεταβολή, από διοικητική αρχή, της χώρας προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής μπορεί να προσβληθεί από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας μόνο μέσω προσφυγής που ασκείται ενώπιον διοικητικής αρχής, χωρίς να διασφαλίζεται μεταγενέστερος δικαστικός έλεγχος της απόφασης της αρχής αυτής. Σε μια τέτοια περίπτωση, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι επιβάλλουν στο εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται ένδικης προσφυγής με την οποία αμφισβητείται η νομιμότητα, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, της απόφασης επιστροφής που συνίσταται σε τέτοια μεταβολή της χώρας προορισμού να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί της εν λόγω ένδικης προσφυγής.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 148 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης με την αιτιολογία ότι ο αιτών αφίχθη στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από το έδαφος κράτους στο οποίο δεν εκτίθεται σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης, κατά την έννοια της εθνικής διάταξης που μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 15 της οδηγίας 2011/95, ή εντός του οποίου εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας.
- 149 Κατά το άρθρο 33, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32, πέραν των περιπτώσεων κατά τις οποίες μια αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 604/2013, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να εξετάζουν εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για διεθνή προστασία σύμφωνα με την οδηγία 2011/95, όταν μια αίτηση θεωρείται απαράδεκτη δυνάμει της διάταξης αυτής. Συναφώς, το άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 απαριθμεί εξαντλητικώς τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη [αποφάσεις της 19ης Μαρτίου 2019, *Ibrahim κ.λπ.*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 και C-438/17, EU:C:2019:219, σκέψη 76, και της 19ης Μαρτίου 2020, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá)*, C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 29].
- 150 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες μπορεί να θεωρηθεί ότι θέτει σε εφαρμογή κάποιον από τους λόγους απαραδέκτου που προβλέπονται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32.
- 151 Συναφώς, πρέπει εξ αρχής να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η επίμαχη στις κύριες δίκες εθνική ρύθμιση, ήτοι το άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, να συνιστά εφαρμογή των λόγων απαραδέκτου που προβλέπονται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχεία α', δ'

και ε', της οδηγίας αυτής, καθόσον είναι δυνατόν να ληφθούν υπόψη συναφώς μόνον οι αφορώντες την πρώτη χώρα ασύλου και την ασφαλή τρίτη χώρα λόγοι απαραδέκτου, που εκτίθενται, αντιστοίχως, στα σημεία β' και γ' του άρθρου 33, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Beándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 33].

- 152 Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά τον λόγο απαραδέκτου σχετικά με την ασφαλή τρίτη χώρα, που προβλέπεται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη όταν χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 38 της εν λόγω οδηγίας.
- 153 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, από το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι η εφαρμογή της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας», για τους σκοπούς του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, εξαρτάται από την τήρηση των σωρευτικών προϋποθέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 4 του εν λόγω άρθρου 38 [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Beándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψεις 36, 40 και 41].
- 154 Εν προκειμένω, όσον αφορά, πρώτον, την προϋπόθεση του άρθρου 38, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32, λαμβανομένου υπόψη του ίδιου του γράμματος της επίμαχης στις κύριες δίκες εθνικής ρύθμισης, προκύπτει, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, ότι η εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου που στηρίζεται στην πρώτη περίπτωση την οποία αφορά η ως άνω ρύθμιση εξαρτάται αποκλειστικά από την τήρηση, στην οικεία τρίτη χώρα, μέρους μόνον των αρχών που παρατίθενται στο άρθρο 38, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, δεδομένου ότι ελλείπει, ιδίως, η απαίτηση τήρησης στη χώρα αυτή της αρχής της μη επαναπροώθησης. Ως εκ τούτου, δεν πληρούται η προϋπόθεση που προβλέπεται στο άρθρο 38, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Beándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 42].
- 155 Όσον αφορά τον λόγο απαραδέκτου που στηρίζεται στη δεύτερη περίπτωση την οποία αφορά η επίμαχη στις κύριες δίκες εθνική ρύθμιση, το αιτούν δικαστήριο δεν παρέσχε καμία ένδειξη περί του περιεχομένου του «επαρκούς επιπέδου προστασίας» που απαιτεί η εν λόγω ρύθμιση και, ιδίως, περί του αν το επίπεδο αυτό προστασίας περιλαμβάνει την τήρηση, στην οικεία τρίτη χώρα, όλων των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 38, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν όντως αυτό ισχύει.
- 156 Όσον αφορά, δεύτερον, τις προϋποθέσεις που παρατίθενται στο άρθρο 38, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 και, ιδίως, εκείνη που αφορά την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ του αιτούντος διεθνή προστασία και της οικείας τρίτης χώρας, ο σύνδεσμος τον οποίο προβλέπει η επίμαχη στις κύριες δίκες εθνική ρύθμιση μεταξύ ενός τέτοιου αιτούντος και της οικείας τρίτης χώρας στηρίζεται στην απλή διέλευση του εν λόγω αιτούντος από το έδαφος της χώρας αυτής [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Beándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 44].
- 157 Όμως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η περίπτωση ότι ο αιτών διεθνή προστασία διήλθε από το έδαφος τρίτης χώρας δεν μπορεί να αποτελεί, αφ' εαυτής, σύνδεσμο κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 38, παράγραφος 2 [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Beándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψεις 45 έως 47].
- 158 Εξάλλου, η υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 38, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 στα κράτη μέλη, για τους σκοπούς της εφαρμογής της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας», να θεσπίζουν κανόνες που προβλέπουν τη μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθείται για την εξατομικευμένη εκτίμηση του κατά πόσον η οικεία τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις για να θεωρηθεί ασφαλής για τον αιτούντα, καθώς και τη δυνατότητα του εν λόγω αιτούντος να αμφισβητήσει την ύπαρξη συνδέσμου με αυτήν την τρίτη χώρα, δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί αν η απλή διέλευση του

αιτούντος διεθνή προστασία από την οικεία τρίτη χώρα συνιστούσε επαρκή ή κρίσιμο για τον σκοπό αυτόν σύνδεσμο [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψεις 48 και 49].

- 159 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η διέλευση του αιτούντος διεθνή προστασία από την οικεία τρίτη χώρα δεν μπορεί να αποτελεί «σύνδεσμο», κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2013/32.
- 160 Κατά συνέπεια, η επίμαχη στις κύριες δίκες εθνική ρύθμιση δεν μπορεί να αποτελεί εφαρμογή του προβλεπόμενου στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας λόγου απαραδέκτου σχετικά με την ασφαλή τρίτη χώρα [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 51].
- 161 Τέλος, μια τέτοια εθνική ρύθμιση δεν μπορεί να αποτελεί ούτε εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου σχετικά με την πρώτη χώρα ασύλου, που προβλέπεται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 52].
- 162 Πράγματι, αρκεί να σημειωθεί ότι, κατά το ίδιο το γράμμα του άρθρου 35, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/32, μια χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως πρώτη χώρα ασύλου για έναν συγκεκριμένο αιτούντα διεθνή προστασία μόνον αν, αντιστοίχως, ο αιτών έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από τη χώρα αυτή και απολαύει ακόμη της σχετικής προστασίας ή απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης, με την προϋπόθεση ότι θα γίνει εκ νέου δεκτός στη χώρα αυτή [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 53].
- 163 Από τις υποβληθείσες δικογραφίες στο Δικαστήριο προκύπτει όμως ότι η εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου που προβλέπεται από την επίμαχη στις κύριες δίκες εθνική ρύθμιση δεν εξαρτάται από το κατά πόσον, εντός της οικείας χώρας, αναγνωρίζεται στον αιτούντα διεθνή προστασία το καθεστώς του πρόσφυγα ή διασφαλίζεται υπέρ αυτού επαρκής προστασία, για άλλον λόγο, ώστε να καθίσταται περιττή η εξέταση της ανάγκης προστασίας εντός της Ένωσης.
- 164 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εθνική ρύθμιση όπως το άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι θέτει σε εφαρμογή κάποιον από τους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβλέπει το άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 [απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, σκέψη 55].
- 165 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης με την αιτιολογία ότι ο αιτών αφίχθη στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από κράτος στο οποίο δεν εκτίθεται σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης, κατά την έννοια της εθνικής διάταξης που μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 15 της οδηγίας 2011/95, ή εντός του οποίου εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

- 166 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να προσδιοριστούν οι συνέπειες που πρέπει να συναχθούν, όσον αφορά τον χειρισμό των αιτήσεων ασύλου, από την άρνηση της οικείας τρίτης χώρας να δεχθεί εκ νέου τους αιτούντες στο έδαφός της, αφού οι αιτήσεις αυτές κηρύχθηκαν απαράδεκτες βάσει του άρθρου 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ιδίως αν, σε μια τέτοια περίπτωση, η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή υποχρεούται να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως τις αιτήσεις ασύλου που έχουν ήδη υποβάλει οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης ή αν, σε αντίθετη περίπτωση, αυτοί μπορούν να υποβάλουν νέες αιτήσεις ασύλου και, ενδεχομένως, αν αυτές μπορούν να θεωρηθούν και πάλι απαράδεκτες για άλλους λόγους.
- 167 Κατά πάγια νομολογία, μολονότι τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο εντός του νομοθετικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο τεκμαίρονται λυσιτελή, εντούτοις, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν. Ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επίλυσης μιας ένδικης διαφοράς. Όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η ζητούμενη προδικαστική απόφαση πρέπει να είναι «αναγκαία» για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» επί της υπόθεσης της οποίας έχει επιληφθεί [απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny zastępowany przez Prokuraturę Krajową (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστικών λειτουργιών), C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψεις 43 έως 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 168 Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 94, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκθέτει με ακρίβεια τους λόγους που το οδήγησαν να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, EU:C:2017:981, σκέψη 28).
- 169 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο επιλήφθηκε, αφενός, προσφυγών ακυρώσεως των αποφάσεων με τις οποίες υποχρεώνονται οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και, αφετέρου, προσφυγών κατά παραλείψεως σχετικά με την εγκατάστασή τους στη ζώνη διελεύσεως του Röske.
- 170 Εντούτοις, μολονότι οι εκκρεμείς ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαφορές δεν έχουν, συνεπώς, άμεσα ως αντικείμενο την εξέταση των αιτήσεων ασύλου των προσφευγόντων της κύριας δίκης, από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι το δικαστήριο αυτό κρίνει αναγκαίο να εξετάσει αν οι ως άνω προσφεύγοντες μπορούν ακόμη να θεωρηθούν ως αιτούντες διεθνή προστασία, κατά την έννοια των οδηγιών 2013/32 και 2013/33, προκειμένου να κρίνει αν η εγκατάστασή τους στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των κανόνων σχετικά με την κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία τους οποίους προβλέπουν οι οδηγίες αυτές.
- 171 Επομένως, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', στο πλαίσιο του οποίου το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή υποχρεούται να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως τις αιτήσεις ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων

δικών ή αν, σε αντίθετη περίπτωση, επιτρέπεται τουλάχιστον σε αυτούς να επανυποβάλουν αίτηση ασύλου, είναι κρίσιμο για την έκβαση των διαφορών των κυρίων δικών και είναι, ως εκ τούτου, παραδεκτό.

- 172 Αντιθέτως, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', αφορά, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν οι αιτήσεις ασύλου που υπέβαλαν οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών μπορούν να απορριφθούν και πάλι ως απαράδεκτες για λόγο μη σχετιζόμενο με την προηγούμενη διαδικασία, ιδίως για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2013/32, και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν η απόρριψη των αιτήσεων τους για έναν από τους δύο αυτούς λόγους απαραδέκτου προϋποθέτει ότι έχει εξακριβωθεί, προηγουμένως, ότι η τρίτη χώρα στην οποία αναφέρονται οι εν λόγω δύο λόγοι αποδέχεται την επανεισδοχή τους στο έδαφός της.
- 173 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο δεν εξηγεί τον λόγο για τον οποίο εκτιμά ότι δεν μπορεί να αποφανθεί επί των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιόν του χωρίς να λάβει απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, στοιχεία γ' και δ'.
- 174 Επομένως, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

Επί της ουσίας

- 175 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 6 και το άρθρο 38, παράγραφος 4, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία αίτηση διεθνούς προστασίας κηρύσσεται απαράδεκτη δυνάμει του δικαίου κράτους μέλους, με την αιτιολογία ότι ο αιτών εισήλθε στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους μέσω τρίτης χώρας στην οποία δεν είχε εκτεθεί σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή στην οποία ήταν διασφαλισμένο επαρκές επίπεδο προστασίας, και, στη συνέχεια, η εν λόγω χώρα αποφασίζει να μην επιτρέψει την επανεισδοχή του αιτούντος στο έδαφός της, η αίτηση αυτή πρέπει να επανεξεταστεί αυτεπαγγέλτως από την κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή ή έχουν την έννοια ότι, υπό τέτοιες περιστάσεις, αν υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο νέα αίτηση, η αίτηση αυτή δεν μπορεί να κηρυχθεί απαράδεκτη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας, ως «μεταγενέστερη αίτηση», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', αυτής.
- 176 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, μετά την απόρριψη των αιτήσεων ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων δικών από την αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή, βάσει του άρθρου 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, και την επικύρωση της απόρριψης αυτής με δικαστική απόφαση που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, οι ουγγρικές αρχές προέβησαν σε ενέργειες με σκοπό την επανεισδοχή των ως άνω προσφευγόντων στο έδαφος της Σερβίας. Εντούτοις, η τρίτη αυτή χώρα δεν δέχθηκε το ως άνω αίτημα με την αιτιολογία ότι, κατ' αυτήν, οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών εισήλθαν νομίμως στο ουγγρικό έδαφος, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της Συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ της Ένωσης και της Σερβίας.
- 177 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με τη σκέψη 165 της παρούσας απόφασης, προβλεπόμενος για αίτηση διεθνούς προστασίας λόγος απαραδέκτου, όπως αυτός που διαλαμβάνεται στο άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, αντιβαίνει στο άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32.
- 178 Επομένως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να κληθεί να εξετάσει, όπως προτείνει το αιτούν δικαστήριο, τις συνέπειες που ενδεχομένως έπρεπε να απορρέουν, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, από το γεγονός ότι η χώρα προς την οποία, σε συνάρτηση με τον λόγο αυτό, έπρεπε να κατευθυνθούν οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών, δεν δέχεται την επανεισδοχή τους στο έδαφός της.

- 179 Πάντως, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στο αιτούν δικαστήριο μια χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί και, υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 3ης Μαρτίου 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 180 Ως εκ τούτου, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να θεωρηθεί ότι το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', αφορά το ζήτημα αν η οδηγία 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που αίτηση ασύλου απορρίπτεται με απόφαση η οποία θεμελιώνεται σε λόγο απαραδέκτου που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, η δε απόρριψη αυτή επικυρώνεται με έχουσα ισχύ δεδικασμένου δικαστική απόφαση, η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή υποχρεούται να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως την αίτηση αυτή, ή αν έχει την έννοια ότι, υπό τέτοιες περιστάσεις, σε περίπτωση που υποβληθεί νέα αίτηση από τον ενδιαφερόμενο, η αίτηση αυτή δεν μπορεί να κηρυχθεί απαράδεκτη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας ως «μεταγενέστερη αίτηση», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', αυτής.
- 181 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει, πρώτον, να καθοριστεί αν η οδηγία 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, επιβάλλει στην εν λόγω αποφαινόμενη αρχή να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία απορρίφθηκε με απόφαση που θεμελιώνεται σε λόγο απαραδέκτου αντίθετο προς το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32, η οποία επικυρώθηκε με δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου.
- 182 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32 απαριθμεί εξαντλητικώς, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 149 της παρούσας απόφασης, τις περιπτώσεις στις οποίες αίτηση διεθνούς προστασίας μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη, το άρθρο αυτό θεσπίζει κανόνα του οποίου το περιεχόμενο είναι απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβές ώστε να είναι δυνατή η επίκλησή του από ιδιώτη και η εφαρμογή του από τον δικαστή. Ως εκ τούτου, το άρθρο αυτό έχει άμεσο αποτέλεσμα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψεις 98 και 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 183 Το καθήκον να αφήνουν ανεφάρμοστη, εάν κριθεί αναγκαίο, εθνική νομοθεσία αντίθετη σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης η οποία έχει άμεσο αποτέλεσμα δεν βαρύνει μόνον τα εθνικά δικαστήρια αλλά και όλα τα κρατικά όργανα, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών αρχών, τα οποία είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, του δικαίου της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, σκέψεις 30 και 31, της 4ης Δεκεμβρίου 2018, Minister for Justice and Equality και Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, σκέψη 38, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 78).
- 184 Επομένως, διοικητική ή δικαστική αρχή κράτους μέλους δεσμευόμενου από την οδηγία 2013/32 δεν μπορεί να κηρύξει απαράδεκτη αίτηση διεθνούς προστασίας βάσει λόγου όπως αυτός που προβλέπεται στο άρθρο 51, παράγραφος 2, στοιχείο f, του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου.
- 185 Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί η σημασία που έχει, τόσο στην έννομη τάξη της Ένωσης όσο και στις εθνικές έννομες τάξεις, η αρχή του δεδικασμένου. Πράγματι, προς διασφάλιση τόσο της σταθερότητας του δικαίου και των εννόμων σχέσεων όσο και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται να μην μπορούν πλέον να προσβληθούν δικαστικές αποφάσεις οι οποίες έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου μετά την εξάντληση των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων ή μετά την εκπνοή των προθεσμιών που τάσσονται για την άσκηση των ενδίκων αυτών μέσων (αποφάσεις της

30ής Σεπτεμβρίου 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, σκέψη 38, της 24ης Οκτωβρίου 2018, XC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψη 52, και της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines, C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψη 88).

186 Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, μολονότι μια διοικητική αρχή πρέπει να εφαρμόζει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, τον ερμηνευθέντα από το Δικαστήριο κανόνα δικαίου της Ένωσης ακόμη και σε έννομες σχέσεις που δημιουργήθηκαν πριν από την έκδοση της απόφασης με την οποία το Δικαστήριο αποφαινεται επί του ζητήματος ερμηνείας, γεγονός παραμένει ότι, σύμφωνα με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, το δικαίο της Ένωσης δεν επιβάλλει, καταρχήν, στη διοικητική αρχή την υποχρέωση να ανακαλέσει μια διοικητική απόφαση που κατέστη απρόσβλητη λόγω εκπνοής των εύλογων προθεσμιών προσβολής της ή εξάντλησης των ενδίκων μέσων. Η τήρηση της αρχής αυτής καθιστά δυνατό να αποφεύγεται η επ' αόριστον αμφισβήτηση των διοικητικών πράξεων που συνεπάγονται έννομα αποτελέσματα (αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2004, Kühne & Heitz, C-453/00, EU:C:2004:17, σκέψεις 22 και 24, της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, i-21 Germany και Arcor, C-392/04 και C-422/04, EU:C:2006:586, σκέψη 51, και της 12ης Φεβρουαρίου 2008, Kempter, C-2/06, EU:C:2008:78, σκέψεις 36 και 37).

187 Τούτου δοθέντος, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι η υπεύθυνη για την έκδοση διοικητικής απόφασης διοικητική αρχή υποχρεούται πάντως, κατ' εφαρμογήν της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να επανεξετάσει την απόφαση αυτή και ενδεχομένως να την ανακαλέσει, αν πληρούνται τέσσερις προϋποθέσεις. Πρώτον, η διοικητική αρχή διαθέτει, κατά το εθνικό δικαίο, την εξουσία να ανακαλέσει την απόφαση αυτή. Δεύτερον, η οικεία διοικητική απόφαση κατέστη απρόσβλητη κατόπιν απόφασης εθνικού δικαστηρίου που αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό. Τρίτον, η εν λόγω δικαστική απόφαση στηρίχθηκε σε ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία, βάσει μεταγενέστερης απόφασης του Δικαστηρίου, αποδείχθηκε εσφαλμένη και υιοθετήθηκε χωρίς να υποβληθούν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο κατά τους όρους του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Τέταρτον, ο ενδιαφερόμενος απευθύνθηκε στη διοικητική αρχή μόλις έλαβε γνώση της εν λόγω νομολογίας του Δικαστηρίου (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2004, Kühne & Heitz, C-453/00, EU:C:2004:17, σκέψη 28, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, i-21 Germany και Arcor, C-392/04 και C-422/04, EU:C:2006:586, σκέψη 52).

188 Το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει, όσον αφορά την τέταρτη από τις προϋποθέσεις αυτές, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν, στο όνομα της αρχής της ασφάλειας δικαίου, ότι η αίτηση επανεξέτασης διοικητικής απόφασης που έχει καταστεί απρόσβλητη και είναι αντίθετη προς το δικαίο της Ένωσης, όπως ερμηνεύθηκε μεταγενέστερα από το Δικαστήριο, πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια αρχή εντός εύλογης προθεσμίας (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2008, Kempter, C-2/06, EU:C:2008:78, σκέψη 59).

189 Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το εθνικό δικαίο επιτρέπει στην αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή να επανεξετάσει απόφαση με την οποία, κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, κρίνεται απαράδεκτη μια αίτηση διεθνούς προστασίας, γεγονός παραμένει ότι το δικαίο της Ένωσης δεν επιβάλλει στην αρχή αυτή να επιληφθεί εκ νέου αυτεπαγγέλτως μιας τέτοιας αίτησης.

190 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η οδηγία 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, δεν επιβάλλει στην κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως αίτηση διεθνούς προστασίας, που απορρίφθηκε με απόφαση επικυρωθείσα με έχουσα ισχύ δεδικασμένου δικαστική απόφαση, πριν διαπιστωθεί ότι η εν λόγω απορριπτική απόφαση αντιβαίνει στο δικαίο της Ένωσης.

191 Δεύτερον, πρέπει να καθοριστεί αν οι ίδιες αυτές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αποκλείουν, σε περίπτωση που μια πρώτη αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε, κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, με απόφαση η οποία επικυρώθηκε με δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου, να

κηρυχθεί απαράδεκτη βάσει του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32 νέα αίτηση ασύλου υποβληθείσα από τον ίδιο αιτούντα ως «μεταγενέστερη» αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', της εν λόγω οδηγίας.

- 192 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το γεγονός ότι υφίσταται δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου με την οποία επικυρώθηκε η απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας για λόγο που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης δεν εμποδίζει τον ενδιαφερόμενο να υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', της οδηγίας 2013/32. Επομένως, ο ενδιαφερόμενος αυτός δύναται, παρά την απόφαση αυτή, να ασκήσει το δικαίωμά του, όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 18 του Χάρτη και εξειδικεύεται με τις οδηγίες 2011/95 και 2013/32, να αναγνωριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται από το δίκαιο της Ένωσης.
- 193 Ασφαλώς, από το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι μια τέτοια μεταγενέστερη αίτηση μπορεί να κηρυχθεί απαράδεκτη όταν στο πλαίσιο της αίτησης αυτή δεν προέκυψαν ή δεν υποβλήθηκαν από τον αιτούντα νέα στοιχεία ή πορίσματα σχετικά με την εξέταση του εάν αυτός πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας.
- 194 Εντούτοις, το γεγονός ότι υφίσταται απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται η ασυμβατότητα προς το δίκαιο της Ένωσης εθνικής ρύθμισης που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης για τον λόγο ότι ο αιτών έφθασε στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από κράτος στο οποίο δεν είχε εκτεθεί σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή στο οποίο διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας, συνιστά νέο στοιχείο σχετικά με την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της εν λόγω οδηγίας, και, ως εκ τούτου, η κατά τα ανωτέρω μεταγενέστερη αίτηση δεν μπορεί να απορριφθεί βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης..
- 195 Το συμπέρασμα αυτό ισχύει ακόμη και αν ο κατά την προηγούμενη σκέψη αιτών δεν αναφερθεί ρητώς στο γεγονός ότι υφίσταται μια τέτοια απόφαση του Δικαστηρίου.
- 196 Κατά τα λοιπά, η πρακτική αποτελεσματικότητα του δικαιώματος που αναγνωρίζεται στον αιτούντα διεθνή προστασία και μνημονεύεται στη σκέψη 192 της παρούσας απόφασης θα διακυβευόταν σοβαρά σε περίπτωση που μεταγενέστερη αίτηση μπορούσε να κηρυχθεί απαράδεκτη για τον λόγο που διαλαμβάνεται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32, παρότι η πρώτη αίτηση απορρίφθηκε κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης.
- 197 Πράγματι, μια τέτοια ερμηνεία της διάταξης αυτής θα είχε ως συνέπεια ότι η εσφαλμένη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης θα μπορούσε να επαναλαμβάνεται σε κάθε νέα αίτηση διεθνούς προστασίας, χωρίς να μπορεί να παρασχεθεί στον αιτούντα δυνατότητα εξέτασης της αίτησής του η οποία να μην ενέχει παράβαση του δικαίου αυτού. Τέτοιο πρόσκομμα στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τη διαδικασία χορήγησης διεθνούς προστασίας δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί ευλόγως βάσει της αρχής της ασφαλείας δικαίου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines, C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψεις 95 και 96).
- 198 Συναφώς, το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε μεταγενέστερη αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', της οδηγίας αυτής, όταν η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της εν λόγω οδηγίας αποφαινόμενη αρχή διαπιστώσει ότι η μη δυνάμενη να προσβληθεί απόρριψη της προγενέστερης αίτησης αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Η εν λόγω αποφαινόμενη αρχή επιβάλλεται, κατ' ανάγκην, να προβεί στη διαπίστωση αυτή όταν η ως άνω αντίθεση απορρέει, όπως εν προκειμένω, από απόφαση του Δικαστηρίου ή διαπιστώθηκε, παρεμπιπτόντως, από εθνικό δικαστήριο.

- 199 Πρέπει να διευκρινιστεί ότι, επ' ευκαιρία του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας της απόφασης επιστροφής, εκδοθείσας κατόπιν της απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας η οποία επικυρώθηκε με δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου, το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά της απόφασης επιστροφής μπορεί, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης και χωρίς να μπορεί να αντιταχθεί στη δυνατότητα αυτή η ισχύς του δεδικασμένου την οποία περιβλήθηκε η δικαστική απόφαση που επικύρωσε την ως άνω απόρριψη, να εξετάσει, παρεμπιπτόντως, το κύρος της εν λόγω απόρριψης εφόσον αυτή στηρίζεται σε λόγο που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.
- 200 Τέλος, πρέπει να προστεθεί ότι, εν προκειμένω, η εν λόγω αποφαινόμενη αρχή εξέδωσε, σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις των κυρίων δικών, απόφαση με την οποία απέρριψε την αίτηση ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων δικών καθώς και απόφαση με την οποία διέταξε να εγκαταλείψουν το έδαφος της Ουγγαρίας και να μεταβούν στη Σερβία, στο πλαίσιο της ίδιας πράξης, όπως της επιτρέπει το άρθρο 6, παράγραφος 6, της οδηγίας 2008/115 (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 49). Από τις δικογραφίες που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι οι ταυτόχρονες αυτές αποφάσεις επικυρώθηκαν με δικαστικές αποφάσεις με ισχύ δεδικασμένου.
- 201 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να διευκρινιστεί, για την περίπτωση που ακυρωθούν τελικά οι αποφάσεις που τροποποιούν τις αρχικές αποφάσεις επιστροφής και διατάσσουν τους προσφεύγοντες των κυρίων δικών να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, ότι η ισχύς του δεδικασμένου την οποία έχουν περιβληθεί οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες επικυρώθηκαν τόσο οι αποφάσεις περί απόρριψης των αιτήσεων ασύλου όσο και οι αποφάσεις επιστροφής που εκδόθηκαν συγχρόνως με τις εν λόγω απορριπτικές αποφάσεις, δεν μπορεί να εμποδίσει την αναβολή της απομάκρυνσης των προσφευγόντων αυτών, όπως απαιτεί εξάλλου το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, όταν η απομάκρυνση αυτή αποφασίζεται κατά παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης.
- 202 Το ίδιο πρέπει να ισχύει, ακόμη και αν δεν υφίσταται καμία νέα περίπτωση επελθούσα μετά την έκδοση των αρχικών αποφάσεων επιστροφής, όταν προκύπτει ότι, αντιθέτως προς ό,τι επιτάσσει το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115, ούτε η διοικητική αρχή που απέρριψε τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας και διέταξε την επιστροφή ούτε το δικαστήριο που αποφάνθηκε επί του κύρους των αποφάσεων αυτών εξέτασαν προσηκόντως κατά πόσον η τρίτη χώρα που μνημονεύεται στις αρχικές αυτές αποφάσεις επιστροφής τηρεί την αρχή της μη επαναπροώθησης.
- 203 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4 παράγραφος 3, ΣΕΕ, έχει την έννοια ότι, όταν αίτηση ασύλου έχει απορριφθεί με απόφαση η οποία επικυρώθηκε με έχουσα ισχύ δεδικασμένου δικαστική απόφαση, προτού διαπιστωθεί ότι η εν λόγω απορριπτική απόφαση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή δεν υποχρεούται να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως την αίτηση αυτή. Το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι υφίσταται απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται ότι αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης για τον λόγο ότι ο αιτών εισήλθε στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από κράτος στο οποίο δεν εκτίθεται σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ή στο οποίο διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας, συνιστά νέο στοιχείο σχετικά με την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας, κατά την έννοια της διάταξης αυτής. Επίσης, η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται σε μεταγενέστερη αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', της οδηγίας αυτής, όταν η αποφαινόμενη αρχή διαπιστώνει ότι η μη δυνάμενη να προσβληθεί απόρριψη της προγενέστερης αίτησης αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Η εν λόγω αρχή επιβάλλεται, κατ' ανάγκην, να προβεί στη διαπίστωση αυτή όταν η ως άνω αντίθεση απορρέει από απόφαση του Δικαστηρίου ή διαπιστώθηκε, παρεμπιπτόντως, από εθνικό δικαστήριο.

Επί του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- 204 Με το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία, αντιστοίχως, των διατάξεων των οδηγιών 2013/32 και 2013/33 σχετικά με την κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία και των διατάξεων της οδηγίας 2008/115 σχετικά με την κράτηση των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο της εξέτασης της νομιμότητας της εγκατάστασης των προσφευγόντων των κυρίων δικών στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε.
- 205 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει, εξάλλου, ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση μόνον αν το Δικαστήριο κρίνει ότι, από την ημερομηνία εγκατάστασής τους στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών εξακολουθούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2013/32 και 2013/33 και, αντιστρόφως, ότι στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση μόνον αν το Δικαστήριο κρίνει ότι οι εν λόγω προσφεύγοντες εμπίπτουν, από την εν λόγω εγκατάσταση και εφεξής, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/115.
- 206 Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν, από την ημερομηνία εγκατάστασής τους σε αυτόν τον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske, η κατάσταση των προσφευγόντων των κυρίων δικών πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της οδηγίας 2008/115 ή υπό το πρίσμα των οδηγιών 2013/32 και 2013/33.
- 207 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι οι διοικητικές αποφάσεις με τις οποίες απορρίφθηκαν οι αιτήσεις ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων δικών δεν μπορούσαν πλέον να προσβληθούν με προσφυγή, κατά την έννοια του κεφαλαίου V της οδηγίας 2013/32, κατά τον χρόνο εγκατάστασης των προσφευγόντων στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας είχε εκδοθεί «τελεσίδικη απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2013/32.
- 208 Επομένως, από την εν λόγω ημερομηνία, οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών δεν ήταν πλέον αιτούντες διεθνή προστασία, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32 και του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/33, και, επομένως, δεν ενέπιπταν πλέον στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών αυτών.
- 209 Δεύτερον, υπογραμμίζεται ότι, εκτός της περίπτωσης κατά την οποία παρασχέθηκε δικαίωμα παραμονής ή χορηγήθηκε άδεια διαμονής κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, ο υπήκοος τρίτης χώρας θεωρείται παρανόμως διαμένων στο έδαφος κράτους μέλους, κατά την έννοια της οδηγίας 2008/115, ήδη από την εκ μέρους της υπεύθυνης αρχής απόρριψη σε πρώτο βαθμό της αιτήσεώς του παροχής διεθνούς προστασίας, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν επετράπη η παραμονή του στο έδαφος αυτό εν αναμονή της εκδίκασης της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της απόρριψης αυτής (απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 59, και διάταξη της 5ης Ιουλίου 2018, C κ.λπ., C-269/18 PPU, EU:C:2018:544, σκέψη 47).
- 210 Στο μέτρο που από τις δικογραφίες που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι στους προσφεύγοντες των κυρίων δικών έχει παρασχεθεί δικαίωμα παραμονής ή τους έχει χορηγηθεί άδεια διαμονής, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, οι εν λόγω προσφεύγοντες πρέπει να θεωρηθούν, από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ασύλου σε πρώτο βαθμό, παρανόμως διαμένοντες στο συγγρικό έδαφος. Ως εκ

τούτου, εμπίπτουν, από την ημερομηνία αυτή, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/115, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι καμία από τις εξαιρέσεις του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση τους.

- 211 Επιπλέον, εφόσον οι διοικητικές αποφάσεις με τις οποίες απορρίφθηκαν οι αιτήσεις ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων δικών επικυρώθηκαν με δικαστικές αποφάσεις, αυτοί μπορούν, κατ' αρχήν, να τεθούν υπό κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση, εφόσον τηρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπει η οδηγία 2008/115.
- 212 Ωστόσο, πρέπει, τρίτον, να υπογραμμιστεί ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση C-925/19 PPU ανέφεραν ότι ένας εξ αυτών υπέβαλε νέα αίτηση ασύλου. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, τη δε απόρριψη αυτή προσέβαλε ο εν λόγω προσφεύγων ασκώντας προσφυγή η οποία εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου διαφορετικού από το αιτούν δικαστήριο.
- 213 Εάν τα πραγματικά αυτά περιστατικά είναι αληθή, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, ο εν λόγω προσφεύγων πρέπει, από την ημέρα που υπέβαλε νέα αίτηση ασύλου, να θεωρηθεί και πάλι αιτών διεθνή προστασία ο οποίος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2013/32 και 2013/33. Εξάλλου, πρέπει να προστεθεί ότι, ακόμη και αν εμπίπτει, από την ημέρα που απορρίφθηκε η αίτηση ασύλου του σε πρώτο βαθμό, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/115, ο προσφεύγων αυτός δεν μπορεί να τεθεί υπό κράτηση δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας αυτής ενόσω εκκρεμεί η προσφυγή που άσκησε κατά της εν λόγω απόρριψης (απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψεις 61 και 62).
- 214 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να δοθεί απάντηση τόσο στο τρίτο όσο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του ζητήματος κατά πόσον υφίσταται κράτηση

- 215 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο β', καθώς και με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο η', της οδηγίας 2013/33 και το άρθρο 16 της οδηγίας 2008/115 έχουν την έννοια ότι η υποχρέωση υπηκόου τρίτης χώρας να διαμένει μονίμως σε ζώνη διέλευσης ευρισκόμενη στα εξωτερικά σύνορα κράτους μέλους, την οποία δεν μπορεί νομίμως να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία, προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, συνιστά «κράτηση», κατά την έννοια των οδηγιών αυτών.

– Επί της έννοιας της κράτησης

- 216 Όσον αφορά, πρώτον, την έννοια της «κράτησης», κατά την οδηγία 2013/33, τονίζεται, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 113 της παρούσας απόφασης, κατά πρώτον, ότι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο η', της οδηγίας αυτής, η έννοια αυτή καλύπτει κάθε μέτρο περιορισμού σε ειδικό χώρο που επιβάλλει ένα κράτος μέλος σε αιτούντα διεθνή προστασία, με αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας μετακίνησής του.
- 217 Επομένως, από το ίδιο το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει ότι η κράτηση προϋποθέτει στέρηση και όχι απλό περιορισμό της ελευθερίας μετακίνησης που χαρακτηρίζεται από τον διαχωρισμό του ενδιαφερομένου από τον υπόλοιπο πληθυσμό σε ειδικό χώρο.
- 218 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται, κατά δεύτερον, από το ιστορικό θέσπισης της διάταξης αυτής. Συγκεκριμένα, από τον τίτλο 3, σημείο 4, της αιτιολογικής έκθεσης της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη [COM(2008) 815 τελικό], που αποτέλεσε τη βάση της οδηγίας 2013/33, προκύπτει ότι το νομικό καθεστώς της κράτησης το οποίο θεσπίστηκε με την οδηγία αυτή,

βασίζεται στη σύσταση της Επιτροπής υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 16ης Απριλίου 2003, για τα μέτρα κράτησης αιτούντων άσυλο, καθώς και στις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τα εφαρμοστέα κριτήρια και πρότυπα που αφορούν την κράτηση των αιτούντων άσυλο που εξέδωσε η Ένωση Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (HCR), στις 26 Φεβρουαρίου 1999 (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 63, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, σκέψη 46).

- 219 Αφενός, η εν λόγω σύσταση ορίζει τα μέτρα κράτησης των αιτούντων άσυλο ως «τη διατήρηση [αυτών] σε αυστηρά οριοθετημένη ή περιορισμένη περίμετρο, όπου στερούνται την ελευθερία τους», διευκρινίζοντας ότι «τα πρόσωπα που υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την κατοικία ή τη διαμονή τους δεν θεωρούνται γενικά ότι υπόκεινται σε μέτρα κράτησης».
- 220 Αφετέρου, οι εν λόγω κατευθυντήριες οδηγίες της HCR ορίζουν την κράτηση των αιτούντων άσυλο ως «στέρηση της ελευθερίας ή περιορισμό σε κλειστό χώρο από όπου ο αιτών άσυλο δεν μπορεί να αναχωρήσει κατά βούληση [και στον οποίο] συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, φυλακές και κέντρα ή εγκαταστάσεις κράτησης καθώς και κλειστά κέντρα υποδοχής», διευκρινίζοντας ότι «η διάκριση μεταξύ της στέρησης της ελευθερίας (κράτηση) και άλλων λιγότερο έντονων περιορισμών της κυκλοφορίας αφορούν “το βαθμό ή την ένταση και όχι τη φύση ή την ουσία”».
- 221 Κατά τρίτον, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 2, στοιχείο η΄, της οδηγίας 2013/33 προκύπτει επίσης ότι η κράτηση πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά έσχατο περιοριστικό μέτρο το οποίο δεν περιορίζει απλώς την ελευθερία μετακίνησης του αιτούντος διεθνή προστασία.
- 222 Συγκεκριμένα, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής ορίζει ότι μέτρο κράτησης μπορεί να διαταχθεί μόνον εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό δίκαιο να προβλέπει κανόνες που αφορούν εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση χρηματικής εγγύησης ή η υποχρέωση διαμονής σε υποδεικνυόμενο μέρος. Η τελευταία αυτή εναλλακτική λύση σε σχέση με την κράτηση πρέπει να θεωρηθεί ότι παραπέμπει στους περιορισμούς της ελευθερίας κυκλοφορίας του αιτούντος διεθνή προστασία οι οποίοι επιτρέπονται από το άρθρο 7 της οδηγίας 2013/33, υπό την προϋπόθεση ότι, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, οι εν λόγω περιορισμοί δεν μπορούν να θίγουν την αναπαλλοτρίωτη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής του αιτούντος και του αφήνουν αρκετά περιθώρια για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε όλα τα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.
- 223 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο η΄, της οδηγίας 2013/33, συνιστά περιοριστικό μέτρο το οποίο στερεί από τον αιτούντα την ελευθερία μετακίνησης και τον απομονώνει από τον υπόλοιπο πληθυσμό, επιβάλλοντάς του να παραμένει μονίμως εντός περιορισμένης και κλειστής περιμέτρου.
- 224 Όσον αφορά, δεύτερον, την κατά την οδηγία 2008/115 έννοια της «κράτησης», επισημαίνεται ότι ούτε το άρθρο 16 ούτε καμία άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής περιέχει ορισμό της έννοιας αυτής. Ωστόσο, από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να συναχθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να προσδώσει στην έννοια της «κράτησης», στο πλαίσιο της οδηγίας 2008/115, σημασία διαφορετική από εκείνη την οποία έχει στο πλαίσιο της οδηγίας 2013/33. Κατά τα λοιπά, η οδηγία 2013/33, ιδίως δε το άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο δ΄, περιλαμβάνει ρητώς, μεταξύ των αποδεκτών περιπτώσεων «κράτησης», κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, την περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας κρατείται ήδη στο πλαίσιο διαδικασίας επιστροφής δυνάμει της οδηγίας 2008/115, πράγμα που επιρρωννύει την ερμηνεία κατά την οποία η έννοια της «κράτησης», κατά τις δύο ως άνω οδηγίες, καλύπτει την ίδια ακριβώς πραγματική κατάσταση.

225 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η «κράτηση» ενός υπηκόου τρίτης χώρας παρανόμως διαμένοντος στο έδαφος κράτους μέλους, κατά την έννοια της οδηγίας 2008/115, συνιστά περιοριστικό μέτρο ίδιας φύσεως με αυτό που ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο η', της οδηγίας 2013/33 και περιγράφεται στη σκέψη 223 της παρούσας απόφασης.

– *Επί των επίμαχων στις κύριες δίκες συνθηκών εγκατάστασης*

226 Όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 68 έως 70 της παρούσας απόφασης, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών υποχρεούνται, από την ημερομηνία εισόδου τους στο ουγγρικό έδαφος, να διαμένουν μονίμως στη ζώνη διέλευσης του Röszke, η οποία περιβάλλεται από περίφραξη μεγάλου ύψους με συρματοπλέγμα. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι προσφεύγοντες στεγάζονται σε προκατασκευασμένες μεταλλικές εγκαταστάσεις των οποίων η επιφάνεια δεν ξεπερνά τα 13 τ.μ. Δεν μπορούν να δεχθούν άνευ άδειας επισκέψεις από πρόσωπα εκτός της ζώνης αυτής και οι μετακινήσεις τους στο εσωτερικό της ζώνης αυτής είναι περιορισμένες και εποπτεύονται από τα όργανα για την τήρηση της τάξης τα οποία είναι μονίμως παρόντα στην εν λόγω ζώνη και πέριξ αυτής.

227 Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 167 των προτάσεών του, από τις δικογραφίες που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει, συνεπώς, ότι η εγκατάσταση των προσφευγόντων των κυρίων δικών στη ζώνη διέλευσης της Röszke δεν διαφέρει από καθεστώς κράτησης.

228 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το επιχείρημα που προέβαλε η Ουγγρική Κυβέρνηση, με τις έγγραφες παρατηρήσεις της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών είναι ελεύθεροι να εγκαταλείψουν τη ζώνη διέλευσης του Röszke για να μεταβούν στη Σερβία δεν μπορεί να ανατρέψει την εκτίμηση ότι η εγκατάσταση των προσφευγόντων στην εν λόγω ζώνη διέλευσης δεν διαφέρει από καθεστώς κράτησης.

229 Πράγματι, αφενός, και χωρίς να εναπόκειται στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, να αποφανθεί κατά πόσον η συμπεριφορά των σερβικών αρχών συνάδει με τη Συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της Ένωσης και της Σερβίας, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ρητώς, χωρίς μάλιστα να αμφισβητηθεί από την Ουγγρική Κυβέρνηση, ότι ενδεχόμενη είσοδος των προσφευγόντων των κυρίων δικών στη Σερβία θα θεωρούνταν παράνομη από την εν λόγω τρίτη χώρα και ότι, κατά συνέπεια, αυτοί θα εκτίθεντο σε κυρώσεις. Ως εκ τούτου, ιδίως για τον λόγο αυτό, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι προσφεύγοντες έχουν πραγματική δυνατότητα να εγκαταλείψουν τη ζώνη διέλευσης του Röszke.

230 Αφετέρου, όπως υπογραμμίζουν κατ' ουσίαν οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης στην υπόθεση C-925/19 PPU, εγκαταλείποντας την ουγγρική επικράτεια, οι εν λόγω προσφεύγοντες κινδυνεύουν να απολέσουν κάθε πιθανότητα να τους αναγνωριστεί το καθεστώς του πρόσφυγα στην Ουγγαρία. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 80/J του νόμου περί του δικαιώματος ασύλου, αυτοί μπορούν να υποβάλουν νέα αίτηση ασύλου μόνο σε μία από τις δύο ζώνες διέλευσης του Röszke και του Tompa (Ουγγαρία). Επιπλέον, από το άρθρο 80/K του ίδιου νόμου προκύπτει ότι η αρμόδια για θέματα ασύλου αρχή μπορεί να αποφασίσει να περατώσει τη διαδικασία διεθνούς προστασίας αν ο αιτών εγκαταλείψει μία από τις δύο αυτές ζώνες, χωρίς η απόφαση αυτή να μπορεί να προσβληθεί στο πλαίσιο διοικητικής δίκης.

231 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο β', και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι οδηγίες 2008/115 και 2013/33 έχουν την έννοια ότι η επιβαλλόμενη σε υπήκοο τρίτης χώρας υποχρέωση να διαμένει μονίμως σε ζώνη διέλευσης με περιορισμένη και κλειστή περίμετρο, εντός της οποίας οι μετακινήσεις του εν λόγω υπηκόου είναι περιορισμένες και εποπτεύονται και την οποία ο εν λόγω υπήκοος δεν

μπορεί νομίμως να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία, προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, συνιστά στέρηση της ελευθερίας, η οποία αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της «κράτησης», κατά την έννοια των εν λόγω οδηγιών.

Επί των όρων κράτησης που προβλέπουν οι οδηγίες 2013/32 και 2013/33

– Επί του άρθρου 43 της οδηγίας 2013/32

- ²³² Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία σε ζώνη διέλευσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων εβδομάδων.
- ²³³ Προκαταρκτικώς, υπογραμμίζεται ότι η Ουγγρική Κυβέρνηση αμφισβητεί ότι οι αιτήσεις ασύλου των προσφευγόντων των κυρίων δικών εξετάστηκαν βάσει των εθνικών διατάξεων που μεταφέρουν στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32.
- ²³⁴ Εντούτοις, υπενθυμίζεται ότι το αιτούν δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο και να διαπιστώσει και εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της οποίας επιλαμβάνεται, καθώς και να συναγάγει εξ αυτών τα αναγκαία συμπεράσματα για την απόφαση που καλείται να εκδώσει (πρβλ. αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2007, Eind, C-291/05, EU:C:2007:771, σκέψη 18, και της 30ής Ιανουαρίου 2020, I.G.I., C-394/18, EU:C:2020:56, σκέψη 50). Ως εκ τούτου, όσον αφορά την εφαρμογή της κρίσιμης εθνικής ρύθμισης, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει την κατάσταση που το εν λόγω αιτούν δικαστήριο κρίνει δεδομένη και δεν δεσμεύεται από τις απόψεις που προβάλλει κάποιος από τους διαδίκους της κύριας δίκης (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Ιουνίου 2016, Hünnebeck, C-479/14, EU:C:2016:412, σκέψη 36, και της 2ας Απριλίου 2020, Coty Germany, C-567/18, EU:C:2020:267, σκέψη 22).
- ²³⁵ Κατόπιν της διευκρίνισης αυτής, τονίζεται, πρώτον, ότι το άρθρο 43, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν, στα σύνορά τους ή στις ζώνες διέλευσής τους, ειδικές διαδικασίες προκειμένου να αποφασίζουν σχετικά με το παραδεκτό, δυνάμει του άρθρου 33 της οδηγίας αυτής, μιας αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται στα σημεία αυτά ή σχετικά με την ουσία μιας αίτησης σε κάποια από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 31, παράγραφος 8, της εν λόγω οδηγίας περιπτώσεις, εφόσον οι διαδικασίες αυτές τηρούν τις βασικές αρχές και τις θεμελιώδεις εγγυήσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο II της ως άνω οδηγίας. Δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, οι ειδικές αυτές διαδικασίες πρέπει να διεξάγονται εντός εύλογης προθεσμίας, εξυπακούεται δε ότι, αν δεν έχει ληφθεί απόφαση περί απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας εντός τεσσάρων εβδομάδων, το οικείο κράτος μέλος οφείλει να παράσχει στον αιτούντα δικαίωμα εισόδου στο έδαφός του, καθόσον η αίτησή του πρέπει να εξετάζεται, μετά το πέρας της προθεσμίας των τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τη διαδικασία του κοινού δικαίου.
- ²³⁶ Από την αιτιολογική σκέψη 38 της οδηγίας 2013/32 προκύπτει επίσης ότι σκοπός μιας τέτοιας διαδικασίας στα σύνορα είναι να παράσχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λάβουν απόφαση επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται στα σύνορα ή σε ζώνη διέλευσης κράτους μέλους πριν από την απόφαση για την εισδοχή των αιτούντων στο έδαφός του.
- ²³⁷ Επομένως, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να υποχρεώσουν τους αιτούντες διεθνή προστασία να παραμείνουν, για μέγιστη διάρκεια τεσσάρων εβδομάδων, στα σύνορά τους ή σε μία από τις ζώνες διέλευσής τους, προκειμένου να εξετάσουν, πριν αποφασίσουν σχετικά με το δικαίωμα εισόδου στο έδαφός τους, μήπως η αίτηση των εν λόγω αιτούντων είναι απαράδεκτη, δυνάμει του άρθρου 33 της οδηγίας 2013/32, ή μήπως πρέπει να κηρυχθεί αβάσιμη, σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 8, της οδηγίας αυτής.

- 238 Μια τέτοια περίπτωση όμως προβλέπεται από το άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/33, δυνάμει του οποίου τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν υπό κράτηση αιτούντα διεθνή προστασία προκειμένου να αποφασίσουν, στο πλαίσιο διαδικασίας, σχετικά με το δικαίωμά του για είσοδο στο έδαφός τους. Κατά τα λοιπά, το άρθρο 10, παράγραφος 5, και το άρθρο 11, παράγραφος 6, της οδηγίας 2013/33 αναφέρονται ρητώς στις λεπτομέρειες της κράτησης αιτούντος διεθνή προστασία σε συντομικό σταθμό ή σε ζώνη διέλευσης, στο πλαίσιο της εφαρμογής των ειδικών διαδικασιών που προβλέπονται στο άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32.
- 239 Επομένως, το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32 επιτρέπει στα κράτη μέλη να θέτουν υπό «κράτηση», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο η', της οδηγίας 2013/33, τους αιτούντες διεθνή προστασία που παρουσιάζονται στα σύνορά τους, υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το ως άνω άρθρο 43 και προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών που προβλέπονται σε αυτό.
- 240 Από το εν λόγω άρθρο 43, παράγραφοι 1 και 2, προκύπτει όμως ότι η κράτηση δυνάμει των διατάξεων αυτών δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τέσσερις εβδομάδες. Μολονότι ο χρόνος έναρξης της προθεσμίας αυτής δεν προσδιορίζεται στο άρθρο αυτό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προθεσμία αυτή αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης διεθνούς προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας εξέτασης μιας τέτοιας αίτησης.
- 241 Επομένως, η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία σε ζώνη διέλευσης πέραν χρονικού διαστήματος τεσσάρων εβδομάδων το οποίο αρχίζει από την υποβολή της αίτησής του, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής.
- 242 Ωστόσο, επισημαίνεται, δεύτερον, ότι, βάσει του άρθρου 43, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, στην περίπτωση μαζικών αφίξεων αιτούντων διεθνή προστασία, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η εφαρμογή των ειδικών διαδικασιών που έχουν θεσπιστεί από τα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης, οι ως άνω διαδικασίες μπορούν να εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται όπου και επί όσο χρονικό διάστημα φιλοξενοούνται κανονικά οι ενδιαφερόμενοι αιτούντες διεθνή προστασία σε σημεία πλησίον των εν λόγω συνόρων ή των ζωνών διέλευσης.
- 243 Επομένως, η παράγραφος 3 του άρθρου 43 της οδηγίας 2013/32 επιτρέπει στα κράτη μέλη, στην ειδική περίπτωση μαζικών αφίξεων αιτούντων διεθνή προστασία, να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τις διαδικασίες της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, ακόμη και αν έχει παρέλθει η προθεσμία των τεσσάρων εβδομάδων εντός της οποίας πρέπει κανονικά να διεξάγονται οι διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου.
- 244 Εντούτοις, από το ίδιο το γράμμα της παραγράφου 3 του άρθρου 43 της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι τέτοιες διαδικασίες μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζονται μόνον εφόσον οι αιτούντες διεθνή προστασία φιλοξενοούνται κανονικά, κατά την εκπνοή της προθεσμίας των τεσσάρων εβδομάδων που προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού, σε σημεία πλησίον των συνόρων ή της ζώνης διέλευσης.
- 245 Όμως, το άρθρο 43, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, απαιτώντας να φιλοξενοούνται υπό κανονικές συνθήκες οι εν λόγω αιτούντες, απέκλεισε εκ των πραγμάτων τη δυνατότητα να παραμένουν αυτοί υπό κράτηση. Πράγματι, οι συνθήκες κανονικής στέγασης των αιτούντων διεθνή προστασία διέπονται από τα άρθρα 17 και 18 της οδηγίας 2013/33, κατά τα οποία κάθε αιτών διεθνή προστασία δικαιούται, κατ' αρχήν, είτε οικονομικό επίδομα το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα στέγασης είτε στέγαση σε είδος, σε τόπο που δεν αποτελεί κέντρο κράτησης.

- 246 Επομένως, το άρθρο 43 παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 δεν επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να υποβάλλει σε κράτηση τους αιτούντες διεθνή προστασία στα σύνορα ή σε μία από τις ζώνες διέλευσης του πέραν της προθεσμίας των τεσσάρων εβδομάδων που αναφέρεται στη σκέψη 241 της παρούσας απόφασης, ακόμη και όταν μαζική άφιξη αιτούντων διεθνή προστασία καθιστά αδύνατη την εφαρμογή των διαδικασιών του άρθρου 43, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής εντός της ως άνω προθεσμίας.
- 247 Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι, μολονότι, δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 43 της οδηγίας 2013/32, οι εν λόγω αιτούντες είναι, κατ' αρχήν, ελεύθεροι να εισέλθουν στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους μετά το πέρας της εν λόγω προθεσμίας των τεσσάρων εβδομάδων, η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού επιτρέπει εντούτοις στο κράτος μέλος αυτό να περιορίσει την ελευθερία μετακίνησής τους σε περιοχή πλησίον των συνόρων ή της ζώνης διέλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 2013/33.
- 248 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει την κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία σε ζώνη διέλευσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων εβδομάδων.

– Επί των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 2013/33

- 249 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2013/33 έχουν την έννοια ότι αποκλείουν, πρώτον, να τεθεί αιτών διεθνή προστασία υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου, τρίτον, να μην διαθέτει ο υπό κράτηση αιτών κανένα ένδικο βοήθημα προς αμφισβήτηση της νομιμότητας της θέσης και της παραμονής του υπό κράτηση και, τέταρτον, να μην έχει προσδιοριστεί η ακριβής διάρκεια της παραμονής του υπό κράτηση.
- 250 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 περιέχει εξαντλητική απαρίθμηση των διαφόρων λόγων που μπορούν να δικαιολογήσουν την κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία και ότι κάθε ένας από τους λόγους αυτούς ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένη ανάγκη και έχει αυτοτελή χαρακτήρα (αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 59, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, σκέψη 42).
- 251 Όπως όμως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 189 των προτάσεών του, κανένας από τους λόγους που παρατίθενται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής δεν αφορά την περίπτωση αιτούντος διεθνή προστασία ο οποίος δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του.
- 252 Επιπλέον, μολονότι είναι αληθές, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 17 της εν λόγω οδηγίας, ότι οι λόγοι κράτησης που προβλέπει η οδηγία αυτή δεν θίγουν άλλους λόγους κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων κράτησης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, που ισχύουν βάσει του εθνικού δικαίου και οι οποίοι δεν σχετίζονται με την αίτηση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς για διεθνή προστασία, εντούτοις τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά τη θέσπιση τέτοιων λόγων κράτησης, να τηρούν τις αρχές και να σέβονται τον σκοπό της οδηγίας 2013/33 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2011, Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, σκέψη 46).
- 253 Πάντως, από το άρθρο 17, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν πρόσβαση στις υλικές συνθήκες υποδοχής σε κάθε αιτούντα διεθνή προστασία ο οποίος δεν διαθέτει επαρκείς πόρους που να του εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο από απόψεως υγείας και να καθιστούν δυνατή τη συντήρησή του.

- 254 Επομένως, στον αιτούντα διεθνή προστασία που δεν διαθέτει μέσα βιοπορισμού πρέπει να χορηγείται είτε επίδομα που του παρέχει τη δυνατότητα στέγασης είτε στέγαση σε είδος σε έναν από τους αναφερόμενους στο άρθρο 18 της εν λόγω οδηγίας χώρους, οι οποίοι δεν πρέπει να συγχέονται με τις εγκαταστάσεις κράτησης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 10 της ίδιας οδηγίας. Ως εκ τούτου, η χορήγηση στον αιτούντα διεθνή προστασία ο οποίος δεν διαθέτει μέσα βιοπορισμού στέγασης σε είδος, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 18, δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας μετακίνησής του, υπό την επιφύλαξη των κυρώσεων που μπορούν να του επιβληθούν δυνάμει του άρθρου 20 της ίδιας οδηγίας (πρβλ. απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019, Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, σκέψη 52).
- 255 Ως εκ τούτου, και χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία για τον λόγο ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του συνιστά λόγο κράτησης ανεξάρτητο από την ιδιότητά του ως αιτούντος διεθνή προστασία, αρκεί να επισημανθεί ότι ο λόγος αυτός θίγει, εν πάση περιπτώσει, το ουσιώδες περιεχόμενο των υλικών συνθηκών υποδοχής που πρέπει να του παρέχονται κατά την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας και, κατά συνέπεια, δεν τηρεί τις αρχές ούτε σέβεται τον σκοπό της οδηγίας 2013/33.
- 256 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 αποκλείει την κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία για τον λόγο και μόνον ότι αυτός δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του.
- 257 Κατά δεύτερον, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/33, η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία διατάσσεται εγγράφως από δικαστική ή διοικητική αρχή, στη διαταγή δε περί κράτησης πρέπει να αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους αυτή βασίζεται.
- 258 Επιπλέον, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι μόνον εφόσον κρίνεται αναγκαίο και κατόπιν ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης επιτρέπεται η θέση υπό κράτηση, εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα. Επομένως, οι εθνικές αρχές μπορούν να θέσουν υπό κράτηση αιτούντα διεθνή προστασία μόνον αφού έχουν προηγουμένως ελέγξει, κατά περίπτωση, αν η κράτηση αυτή είναι ανάλογη προς τους σκοπούς που επιδιώκει (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, σκέψη 48).
- 259 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/33 αντιτίθενται στην κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία χωρίς προηγούμενη εξέταση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας του μέτρου αυτού και χωρίς να έχει εκδοθεί διοικητική ή δικαστική απόφαση στην οποία να εκτίθενται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι για τους οποίους διατάσσεται η κράτηση.
- 260 Κατά τρίτον, το άρθρο 9, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 επιτάσσει, όταν η κράτηση του αιτούντος διεθνή προστασία διατάσσεται από διοικητικές αρχές, να προβλέπουν τα κράτη μέλη την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης αυτεπαγγέλτως και/ή κατόπιν αιτήσεως του κρατούμενου. Επιπλέον, το άρθρο 9, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι η συνέχιση της κράτησης επανεξετάζεται από δικαστική αρχή σε εύλογα χρονικά διαστήματα, αυτεπαγγέλτως και/ή μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου αιτούντος.
- 261 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 9, παράγραφοι 3 και 5, της οδηγίας 2013/33 απαγορεύει σε κράτος μέλος να μην προβλέπει κανέναν δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία.
- 262 Κατά τέταρτον, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/33 ορίζει ότι η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και εφαρμόζεται μόνο για όσο διάστημα ισχύουν οι λόγοι της κράτησης, οι δε διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τους λόγους κράτησης εκτελούνται χωρίς περιττές καθυστερήσεις, ενώ οι καθυστερήσεις των διοικητικών διαδικασιών που δεν μπορούν να αποδοθούν στο αιτούντα δεν δικαιολογούν συνέχιση της κράτησης.

- 263 Αντιθέτως, καμία διάταξη της οδηγίας 2013/33 δεν καθορίζει συγκεκριμένη προθεσμία πέραν της οποίας τα κράτη μέλη υποχρεούνται να άρουν την κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, ενώ το άρθρο 9 της πρότασης οδηγίας [COM(2008) 815 τελικό] προέβλεπε ρητώς ότι η απόφαση για τη θέση υπό κράτηση έπρεπε να προσδιορίζει τη μέγιστη διάρκεια της κράτησης, η απαίτηση αυτή δεν περιλαμβάνεται στο τελικό κείμενο της οδηγίας 2013/33.
- 264 Πρέπει, ωστόσο, να προστεθεί ότι ο μη καθορισμός ανώτατης διάρκειας της κράτησης αιτούντος διεθνή προστασία σέβεται το δικαίωμά του στην ελευθερία, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη, μόνον εφόσον ο αιτών απολαύει, όπως απαιτεί το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33, αποτελεσματικών διαδικαστικών εγγυήσεων που καθιστούν δυνατή την άρση της κράτησής του μόλις αυτή παύσει να είναι αναγκαία ή αναλογική σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει. Ειδικότερα, όταν η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό, η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή πρέπει να ενεργήσει με τη δέουσα επιμέλεια (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του ΕΔΔΑ της 22ας Ιουνίου 2017, S.M.M. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:2017:0622JUD007745012, § 84 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 265 Επομένως, το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 δεν αποκλείει ρύθμιση κράτους μέλους η οποία δεν προβλέπει προθεσμία μετά τη λήξη της οποίας η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία θεωρείται αυτομάτως παράνομη, εφόσον το εν λόγω κράτος μέλος μεριμνά ώστε, αφενός, η κράτηση να διαρκεί μόνον για όσο διάστημα συντρέχει ο λόγος που τη δικαιολογεί και, αφετέρου, οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τον λόγο αυτόν να διεξάγονται με επιμέλεια.
- 266 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2013/33 έχουν την έννοια ότι αποκλείουν, πρώτον, να τεθεί αιτών διεθνή προστασία υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση αιτιολογημένης απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου και, τρίτον, να μην υφίσταται δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση του ως άνω αιτούντος. Αντιθέτως, το άρθρο 9 της οδηγίας αυτής έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη να καθορίζουν μέγιστη διάρκεια για τη διατήρηση της κράτησης, εφόσον το εθνικό δίκαιο εγγυάται ότι η κράτηση διαρκεί μόνο για όσο διάστημα συντρέχει ο λόγος που τη δικαιολογεί και ότι οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τον λόγο αυτόν διεξάγονται με επιμέλεια.

Επί των όρων κράτησης που προβλέπει η οδηγία 2008/115

- 267 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία β', γ' και δ', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 15 και 16 της οδηγίας 2008/115 έχουν την έννοια ότι αποκλείουν, πρώτον, να τεθεί υπήκοος τρίτης χώρας υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση επιστροφής και ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου, τρίτον, να μην διαθέτει ο κρατούμενος κανένα μέσο ένδικης προστασίας προς αμφισβήτηση της νομιμότητας της θέσης και της παραμονής του υπό κράτηση και, τέταρτον, να μην έχει προσδιοριστεί η ακριβής διάρκεια της παραμονής του υπό κράτηση.
- 268 Πρώτον, από το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ρητώς ότι η κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους δικαιολογείται, ελλείψει άλλων επαρκών αλλά ηπιότερων μέτρων, τα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά, μόνον για την προετοιμασία της επιστροφής του εν λόγω υπηκόου και/ή τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσής του, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή όταν ο εν λόγω υπήκοος αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης.

- 269 Ειδικότερα, μόνον εάν η υπό τη μορφή απομάκρυνσης εκτέλεση της απόφασης επιστροφής κινδυνεύει, βάσει εκτίμησης κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, να παρακωλυθεί εξαιτίας της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, μπορούν τα κράτη μέλη να προβούν σε στέρηση της ελευθερίας του μέσω κράτησης (απόφαση της 28ης Απριλίου 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, σκέψη 39).
- 270 Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι εις βάρος του υπηκόου τρίτης χώρας έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής και ότι αυτός δεν είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του δεν αρκεί για τη θέση του υπό κράτηση βάσει του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115.
- 271 Πράγματι, το γεγονός αυτό δεν συγκαταλέγεται σε εκείνα που θα μπορούσαν να απειλήσουν την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επιστροφής και απομάκρυνσης, σε περίπτωση που δεν είχε επιβληθεί μέτρο κράτησης (πρβλ. απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, Kadzoev, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741, σκέψεις 68 και 70).
- 272 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 αποκλείει να τίθεται υπό κράτηση υπήκοος τρίτης χώρας για τον λόγο και μόνον ότι έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση επιστροφής και ότι αυτός δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του.
- 273 Κατά δεύτερον, από το άρθρο 15, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ότι η κράτηση πρέπει να διατάσσεται από τις διοικητικές ή δικαστικές αρχές με έγγραφη πράξη αναφέρονσα τους πραγματικούς και νομικούς λόγους της απόφασης κράτησης. Η τήρηση της υποχρέωσης γνωστοποίησης των λόγων αυτών είναι αναγκαία προκειμένου να παρασχεθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να υπερασπιστεί τα δικαιώματά του υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες και να αποφασίσει, έχοντας πλήρη γνώση όλων των σχετικών στοιχείων, αν είναι πρόσφορο να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, αλλά και προκειμένου να παρασχεθεί πλήρως στο δικαστήριο αυτό η δυνατότητα άσκησης του ελέγχου νομιμότητας της επίμαχης απόφασης (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψεις 41 και 45).
- 274 Εξάλλου, όπως εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 13, 16 και 24 της οδηγίας 2008/115, κάθε κράτηση που διατάσσεται δυνάμει της οδηγίας αυτής υπόκειται στους αυστηρούς όρους που προβλέπουν οι διατάξεις του κεφαλαίου IV της οδηγίας, ώστε να εξασφαλίζεται, αφενός, η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους σκοπούς και, αφετέρου, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων υπηκόων τρίτων χωρών. Επίσης, από το άρθρο 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι κράτηση μπορεί να διαταχθεί μόνον αφού έχει εξεταστεί αν αρκούν άλλα ηπιότερα μέτρα. Επιπλέον, όπως επιβεβαιώνεται από την αιτιολογική σκέψη 6 της ίδιας οδηγίας, οι αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει αυτής, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων περί θέσης υπό κράτηση, πρέπει, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, να λαμβάνονται κατόπιν εξετάσεως κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψεις 55 και 70).
- 275 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2008/115 αποκλείει να τίθεται υπό κράτηση υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους χωρίς προηγούμενη εξέταση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας του μέτρου αυτού και χωρίς να έχει εκδοθεί απόφαση περί θέσης υπό κράτηση, η οποία να παραθέτει τους πραγματικούς και νομικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται.
- 276 Κατά τρίτον, το άρθρο 15, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115 ορίζει ότι όταν η διαταγή κράτησης εκδίδεται από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη προβλέπουν την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου υπηκόου τρίτης χώρας. Επιπλέον, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας, σε περίπτωση παραταθείσας διάρκειας κράτησης, η επανεξέταση της κράτησης, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα ανά εύλογα χρονικά διαστήματα, εποπτεύεται από δικαστική αρχή.

- 277 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 15, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2008/115 απαγορεύει σε κράτος μέλος να μην προβλέπει κανένα δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού.
- 278 Κατά τέταρτον, από το άρθρο 15, παράγραφος 1, τελευταίο εδάφιο, και παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ότι η κράτηση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας πρέπει να έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και να διατηρείται μόνο καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης είναι εν εξελίξει και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια, εξυπακούεται δε ότι, όταν καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης ή όταν παύουν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που δικαιολογούν τη θέση υπό κράτηση, η κράτηση παύει να δικαιολογείται και το ενδιαφερόμενο πρόσωπο πρέπει να απολύεται αμέσως.
- 279 Επιπλέον, το άρθρο 15, παράγραφοι 5 και 6, της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος καθορίζει περιορισμένη περίοδο κράτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο, η οποία μπορεί να παραταθεί μόνο για συγκεκριμένο χρόνο που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες και μόνο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειες των εθνικών αρχών, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή ο ενδιαφερόμενος υπήκοος της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες. Δεδομένου ότι σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ανώτατου αυτού χρονικού ορίου, ο κρατούμενος πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να απολύεται αμέσως μόλις συμπληρωθεί ο μέγιστος χρόνος κράτησης των δεκαοκτώ μηνών (πρβλ. απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, Kadzoev, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741, σκέψεις 60 και 69).
- 280 Επομένως, το άρθρο 15 παράγραφος 1, και παράγραφοι 4 έως 6, της οδηγίας 2008/115 αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, αφενός, δεν προβλέπει ότι η κράτηση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας θεωρείται αυτομάτως παράνομη μετά την παρέλευση ανώτατου χρονικού ορίου 18 μηνών, και, αφετέρου, δεν διασφαλίζει ότι η κράτηση αυτή διατηρείται μόνον καθόσον χρόνο η διαδικασία απομάκρυνσης είναι εν εξελίξει και εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια.
- 281 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία β', γ' και δ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι αποκλείει, πρώτον, να τεθεί υπήκοος τρίτης χώρας υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση επιστροφής και ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση αιτιολογημένης απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου, τρίτον, να μην υφίσταται δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση και, τέταρτον, να μπορεί η ως άνω κράτηση να υπερβαίνει τους 18 μήνες και να διατηρείται ενώ η διαδικασία απομάκρυνσης δεν είναι πλέον εν εξελίξει ή δεν εκτελείται πλέον με τη δέουσα επιμέλεια.

Επί των συνεπειών παράνομης κράτησης

- 282 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο ε', και με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο ε', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, το άρθρο 47 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι, όταν η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία ή υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους αντιβαίνει προδήλως στους κανόνες του δικαίου της Ένωσης, δικαστήριο κράτους μέλους μπορεί, εν είδει προσωρινού μέτρου, να υποχρεώσει την αρμόδια εθνική αρχή να υποδείξει χώρο για τη στέγαση του προσώπου που κρατείται παράνομα, ο οποίος δεν αποτελεί χώρο κράτησης.

- 283 Προκαταρκτικώς, υπογραμμίζεται ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, ούτε η διοικητική απόφαση με την οποία διατάχθηκε η εγκατάσταση των προσφευγόντων των κυρίων δικών στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους αιτούντες άσυλο ούτε η απόφαση με την οποία διατάχθηκε η εγκατάστασή τους στον τομέα της εν λόγω ζώνης διέλευσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο.
- 284 Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, η Ουγγρική Κυβέρνηση αναφέρθηκε σε ορισμένες δικονομικές διατάξεις οι οποίες, κατά την άποψή της, παρέχουν τη δυνατότητα να αποτελέσει η εγκατάσταση στη ζώνη αυτή διέλευσης αντικείμενο δικαστικού ελέγχου ο οποίος πληροί τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης.
- 285 Εναπόκειται, εν τέλει, στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο, να εξακριβώσει αν ένα δικαστήριο έχει τη δυνατότητα, δυνάμει του δικαίου αυτού, να ελέγξει τη νομιμότητα της εγκατάστασης και της παραμονής των προσφευγόντων των κυρίων δικών στη ζώνη διέλευσης του Röske.
- 286 Πάντως, όπως υπογραμμίστηκε, κατ' ουσίαν, στη σκέψη 234 της παρούσας απόφασης, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει την κατάσταση που το αιτούν δικαστήριο κρίνει δεδομένη και δεν δεσμεύεται από τις απόψεις που προβάλλει κάποιος από τους διαδίκους της κύριας δίκης.
- 287 Επομένως, εναπόκειται στο Δικαστήριο να καθορίσει, πρώτον, κατά πόσον, αν υποτεθεί ότι το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η εγκατάσταση των προσφευγόντων των κυρίων δικών στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε συνιστά κράτηση, το εν λόγω αιτούν δικαστήριο μπορεί, βάσει του δικαίου της Ένωσης, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να ελέγξει τη νομιμότητα μιας τέτοιας κράτησης, παρά την έλλειψη οποιασδήποτε εθνικής διάταξης που να επιτρέπει την άσκηση τέτοιου δικαστικού ελέγχου.
- 288 Συναφώς, πρέπει, κατά πρώτον, να σημειωθεί ότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 είναι απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβές και έχει, επομένως, άμεσο αποτέλεσμα (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Απριλίου 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, σκέψεις 46 και 47, και της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 54). Για παρόμοιους λόγους, πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 έχει άμεσο αποτέλεσμα.
- 289 Επιπλέον, το άρθρο 15, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115 και το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33 υλοποιούν στον συγκεκριμένο τομέα το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη. Όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 140 της παρούσας απόφασης, το εν λόγω άρθρο 47 αρκεί αφεαυτού και δεν χρήζει διευκρινίσεων από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου προκειμένου να απονείμει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί αυτό καθεαυτό.
- 290 Κατά δεύτερον, εθνική ρύθμιση η οποία δεν διασφαλίζει τον δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία ή παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας όχι μόνον συνιστά, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 261 και 277 της παρούσας αποφάσεως, παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115 και του άρθρου 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33, αλλά και θίγει το ουσιώδες περιεχόμενο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθόσον εμποδίζει πλήρως να αποφανθεί δικαστήριο επί του σεβασμού των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης σε υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας.
- 291 Ως εκ τούτου, και για λόγους παρόμοιους με εκείνους που εκτίθενται στις σκέψεις 138 έως 146 της παρούσας απόφασης, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλουν στο αιτούν δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι οι προσφεύγοντες των κυρίων δικών τελούν υπό

κράτηση, να αποφανθεί ότι έχει αρμοδιότητα να εξετάσει τη νομιμότητα μιας τέτοιας κράτησης, αφήνοντας, εν ανάγκη, ανεφάρμοστη κάθε εθνική διάταξη που του απαγορεύει να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο.

- ²⁹² Δεύτερον, τονίζεται ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115 και το άρθρο 9, παράγραφος 3, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 ορίζουν ρητώς ότι, όταν η κράτηση κρίνεται παράνομη, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να απολύεται αμέσως.
- ²⁹³ Επομένως, σε μια τέτοια περίπτωση, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να είναι σε θέση να υποκαταστήσει με τη δική του απόφαση την απόφαση της διοικητικής αρχής με την οποία διατάχθηκε η θέση υπό κράτηση και να διατάξει είτε τη λήψη εναλλακτικού μέτρου αντί της κράτησης είτε την απόλυση του ενδιαφερόμενου (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 62). Εντούτοις, η λήψη εναλλακτικού μέτρου αντί της κράτησης είναι δυνατή μόνον αν ο λόγος που δικαιολόγησε την κράτηση του ενδιαφερομένου ήταν και παραμένει σε ισχύ, πλην όμως η κράτηση αυτή δεν παρίσταται ή δεν παρίσταται πλέον αναγκαία ή αναλογική υπό το πρίσμα του λόγου αυτού.
- ²⁹⁴ Ως εκ τούτου, το άρθρο 15, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115 και το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33 παρέχουν στο αιτούν δικαστήριο, εάν δεν υφίσταται άλλο αρμόδιο δικαστήριο βάσει του εθνικού δικαίου, την εξουσία να διατάξει την άμεση απόλυση των προσφευγόντων των κυρίων δικών, εφόσον κρίνει ότι η εγκατάστασή τους στον τομέα της ζώνης διέλευσης του Röske για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, συνιστά κράτηση που αντιβαίνει στις εφαρμοστέες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.
- ²⁹⁵ Τρίτον, όσον αφορά τη δυνατότητα να διαταχθεί, εν είδει προσωρινού μέτρου, η αρμόδια διοικητική αρχή να υποδείξει στους προσφεύγοντες της κύριας δίκης χώρο στέγασης, πρέπει να επισημανθεί, όσον αφορά, κατά πρώτον, τον αιτούντα διεθνή προστασία, ότι, μολονότι το άρθρο 9 παράγραφος 3, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 επιβάλλει απλώς την άμεση απόλυση του αιτούντος αυτού, όταν προκύπτει ότι η κράτησή του είναι παράνομη, εντούτοις, μετά την απόλυσή του, ο αιτών αυτός εξακολουθεί να διαθέτει την ιδιότητα του αιτούντος διεθνή προστασία και δύναται, ως εκ τούτου, να ζητήσει να του παρασχεθούν οι υλικές συνθήκες υποδοχής, σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας αυτής. Όπως μάλιστα επισημάνθηκε στη σκέψη 245 της παρούσας απόφασης, μεταξύ αυτών των υλικών συνθηκών υποδοχής περιλαμβάνεται είτε η χορήγηση οικονομικού επιδόματος που παρέχει στον εν λόγω αιτούντα τη δυνατότητα στέγασης είτε η παροχή στέγασης σε είδος.
- ²⁹⁶ Εξάλλου, από το άρθρο 26 της οδηγίας 2013/33 προκύπτει ότι πρέπει να παρέχεται στον αιτούντα διεθνή προστασία η δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, την παροχή των υλικών συνθηκών υποδοχής. Επομένως, εναπόκειται στο δικαστήριο που είναι, βάσει του εθνικού δικαίου, αρμόδιο να αποφανθεί επί της προσφυγής αυτής να μεριμνά για τον σεβασμό του δικαιώματος στέγασης του αιτούντος διεθνή προστασία κατά την εξέταση της αίτησής του, εξυπακούεται δε, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 254 της παρούσας απόφασης, ότι η στέγαση αυτή δεν μπορεί να συνίσταται σε *de facto* κράτηση.
- ²⁹⁷ Τέλος, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ο εθνικός δικαστής ο οποίος έχει επιληφθεί διαφοράς διεπόμενης από το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να μπορεί να διατάξει προσωρινά μέτρα για να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα της δικαστικής απόφασης που πρόκειται να εκδοθεί σχετικά με την ύπαρξη των δικαιωμάτων των οποίων γίνεται επίκληση βάσει του δικαίου της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Ιουνίου 1990, Factortame κ.λπ., C-213/89, EU:C:1990:257, σκέψη 21, και της 15ης Ιανουαρίου 2013, Križan κ.λπ., C-416/10, EU:C:2013:8, σκέψη 107).

- 298 Επομένως, το άρθρο 26 της οδηγίας 2013/33 επιβάλλει ο αιτών διεθνή προστασία του οποίου έληξε η κράτηση να μπορεί να προβάλει, ενώπιον του αρμόδιου βάσει του εθνικού δικαίου δικαστηρίου, το δικαίωμά του να λάβει είτε οικονομικό επίδομα που να του παρέχει τη δυνατότητα στέγασης είτε στέγαση σε είδος, το δε δικαστήριο αυτό έχει, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, τη δυνατότητα να διατάξει προσωρινά μέτρα εν αναμονή της έκδοσης της οριστικής του απόφασης.
- 299 Πρέπει ακόμη να προστεθεί ότι, για λόγους παρόμοιους με εκείνους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 138 έως 146 της παρούσας απόφασης, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλουν στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της προσφυγής η οποία αναφέρθηκε στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης, εφόσον κανένα άλλο δικαστήριο δεν είναι, βάσει του εθνικού δικαίου, αρμόδιο προς τούτο.
- 300 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε, επισημαίνεται ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115 επιτάσσει απλώς, όπως και το άρθρο 9, παράγραφος 3, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33, την άμεση απόλυση του ενδιαφερομένου, όταν προκύπτει ότι η κράτησή του είναι παράνομη.
- 301 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο ε', και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο ε', πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:
- η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο οφείλει, σε περίπτωση που δεν υφίσταται εθνική διάταξη προβλέπουσα δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία ή υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων απορρίφθηκε η αίτηση ασύλου, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί της νομιμότητας μιας τέτοιας θέσης υπό κράτηση και παρέχουν στο δικαστήριο αυτό την εξουσία να διατάξει την άμεση απόλυση των ενδιαφερομένων, εάν εκτιμά ότι η ως άνω θέση υπό κράτηση συνιστά κράτηση που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.
 - Το άρθρο 26 της οδηγίας 2013/33 έχει την έννοια ότι ο αιτών διεθνή προστασία του οποίου έληξε η κριθείσα ως παράνομη κράτηση μπορεί να προβάλει, ενώπιον του αρμόδιου βάσει του εθνικού δικαίου δικαστηρίου, το δικαίωμά του να λάβει είτε οικονομικό επίδομα που να του παρέχει τη δυνατότητα στέγασης είτε στέγαση σε είδος, το δε δικαστήριο αυτό έχει, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, τη δυνατότητα να διατάξει προσωρινά μέτρα εν αναμονή της έκδοσης της οριστικής του απόφασης.
 - Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο οφείλει, σε περίπτωση που δεν υφίσταται εθνική διάταξη προβλέπουσα δικαστικό έλεγχο του δικαιώματος στέγασης, κατά την έννοια του άρθρου 17 της οδηγίας 2013/33, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της προσφυγής η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση του δικαιώματος αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

302 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας η μεταβολή, από διοικητική αρχή, της χώρας προορισμού που μνημονεύεται σε προγενέστερη απόφαση επιστροφής μπορεί να προσβληθεί από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας μόνο μέσω προσφυγής που ασκείται ενώπιον διοικητικής αρχής, χωρίς να διασφαλίζεται μεταγενέστερος δικαστικός έλεγχος της απόφασης της αρχής αυτής. Σε μια τέτοια περίπτωση, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχουν την έννοια ότι επιβάλλουν στο εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται ένδικης προσφυγής με την οποία αμφισβητείται η νομιμότητα, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, της απόφασης επιστροφής που συνίσταται σε τέτοια μεταβολή της χώρας προορισμού να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί της εν λόγω ένδικης προσφυγής.
- 2) Το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης με την αιτιολογία ότι ο αιτών αφίχθη στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από κράτος στο οποίο δεν εκτίθεται σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης, κατά την έννοια της εθνικής διάταξης που μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 15 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, ή εντός του οποίου εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας.
- 3) Η οδηγία 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, έχει την έννοια ότι, όταν αίτηση ασύλου έχει απορριφθεί με απόφαση η οποία επικυρώθηκε με έχουσα ισχύ δεδικασμένου δικαστική απόφαση, προτού διαπιστωθεί ότι η εν λόγω απορριπτική απόφαση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, η κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2013/32 αποφαινόμενη αρχή δεν υποχρεούται να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως την αίτηση αυτή. Το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι υφίσταται απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται ότι αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την απόρριψη αίτησης διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης για τον λόγο ότι ο αιτών εισήλθε στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους από κράτος στο οποίο δεν εκτίθεται σε διώξεις ή σε κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή στο οποίο διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας, συνιστά νέο στοιχείο σχετικά με την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας, κατά την έννοια της διάταξης αυτής. Επίσης, η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται σε μεταγενέστερη αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιζ', της οδηγίας αυτής, όταν η αποφαινόμενη αρχή διαπιστώνει ότι η μη δυνάμενη να προσβληθεί απόρριψη της

προγενέστερης αίτησης αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Η εν λόγω αρχή επιβάλλεται, κατ' ανάγκη, να προβεί στη διαπίστωση αυτή όταν η ως άνω αντίθεση απορρέει από απόφαση του Δικαστηρίου ή διαπιστώθηκε, παρεμπιπτόντως, από εθνικό δικαστήριο.

- 4) Η οδηγία 2008/115 και η οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, έχουν την έννοια ότι η επιβαλλόμενη σε υπήκοο τρίτης χώρας υποχρέωση να διαμένει μονίμως σε ζώνη διέλευσης με περιορισμένη και κλειστή περίμετρο, εντός της οποίας οι μετακινήσεις του εν λόγω υπηκόου είναι περιορισμένες και εποπτεύονται και την οποία ο εν λόγω υπήκοος δεν μπορεί νομίμως να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία, προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, συνιστά στέρηση της ελευθερίας, η οποία αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της «κράτησης», κατά την έννοια των εν λόγω οδηγιών.
- 5) Το άρθρο 43 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει την κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία σε ζώνη διέλευσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων εβδομάδων.
- 6) Τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2013/33 έχουν την έννοια ότι αποκλείουν, πρώτον, να τεθεί αιτών διεθνή προστασία υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση αιτιολογημένης απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου και, τρίτον, να μην υφίσταται δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση του ως άνω αιτούντος. Αντιθέτως, το άρθρο 9 της οδηγίας αυτής έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη να καθορίζουν μέγιστη διάρκεια για τη διατήρηση της κράτησης, εφόσον το εθνικό δίκαιο εγγυάται ότι η κράτηση διαρκεί μόνο για όσο διάστημα συντρέχει ο λόγος που τη δικαιολογεί και ότι οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τον λόγο αυτόν διεξάγονται με επιμέλεια.
- 7) Το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι αποκλείει, πρώτον, να τεθεί υπήκοος τρίτης χώρας υπό κράτηση για τον λόγο και μόνον ότι έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση επιστροφής και ότι δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, δεύτερον, να λάβει χώρα η κράτηση αυτή χωρίς προηγούμενη έκδοση αιτιολογημένης απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση και χωρίς να έχει εξεταστεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου, τρίτον, να μην υφίσταται δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η κράτηση και, τέταρτον, να μπορεί η ως άνω κράτηση να υπερβαίνει τους 18 μήνες και να διατηρείται ενώ η διαδικασία απομάκρυνσης δεν είναι πλέον εν εξελίξει ή δεν εκτελείται πλέον με τη δέουσα επιμέλεια.
- 8) Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο οφείλει, σε περίπτωση που δεν υφίσταται εθνική διάταξη προβλέπουσα δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας διοικητικής απόφασης με την οποία διατάσσεται η θέση υπό κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία ή υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων απορρίφθηκε η αίτηση ασύλου, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί της νομιμότητας μιας τέτοιας θέσης υπό κράτηση και παρέχουν στο δικαστήριο αυτό την εξουσία να διατάξει την άμεση απόλυση των ενδιαφερομένων, εάν εκτιμά ότι η ως άνω θέση υπό κράτηση συνιστά κράτηση που αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.

9) Το άρθρο 26 της οδηγίας 2013/33 έχει την έννοια ότι ο αιτών διεθνή προστασία του οποίου έληξε η κριθείσα ως παράνομη κράτηση μπορεί να προβάλει, ενώπιον του αρμόδιου βάσει του εθνικού δικαίου δικαστηρίου, το δικαίωμά του να λάβει είτε οικονομικό επίδομα που να του παρέχει τη δυνατότητα στέγασης είτε στέγαση σε είδος, το δε δικαστήριο αυτό έχει, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, τη δυνατότητα να διατάξει προσωρινά μέτρα εν αναμονή της έκδοσης της οριστικής του απόφασης.

10) Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο οφείλει, σε περίπτωση που δεν υφίσταται εθνική διάταξη προβλέπουσα δικαστικό έλεγχο του δικαιώματος στέγασης, κατά την έννοια του άρθρου 17 της οδηγίας 2013/33, να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της προσφυγής η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση του δικαιώματος αυτού.

(υπογραφές)